

BELGEDE SAHTECİLİK SUÇLARININ KONUSU OLARAK ELEKTRONİK/DİJİTAL BELGE*

Electronic/Digital Document as the Subject of Document Forgery Crimes

Gülfer AKIN**

Özet

Bilimsel gelişmeler, belge kavramına birtakım yenilikler getirmiştir. Bu yeniliklerden biri de elektronik belgedir. Teknolojinin hayatın birçok alanına girmesiyle birlikte kamusal alanda ve özel sektörde birçok işlem gittikçe artan bir oranda elektronik ortamda yapılmaktadır. Klasik anlamda kâğıt ya da maddi bir nesne üzerine yazılan belgelerin yerini son dönemde elektronik belgeler almaya başlamıştır.

Bu gelişmeler sebebiyle TCK'nın sahtecilik suçunu düzenleyen hükümlerinin elektronik belgeyi de kapsayıp kapsamadığına, elektronik bir belgede sahtecilik yapılması durumunda hukuksal sorumluluk ve cezai yaptırımın nasıl belirleneceğine dair tartışmalar yaşanmaya başlamıştır. Makalede, belgede sahtecilik suçlarının konusu olarak elektronik (dijital) belge teknik ayrıntılara girilmeden ve

---

* Bu makale, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yazılmakta olan "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

** Yargıtay Cumhuriyet Savcısı, akingulfer@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0436-1666.

Makale Gönderim Tarihi/Received:

Makale Kabul Tarihi/Accepted:

Atıf/Citation: Akın, Gülfer. "Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Elektronik/Dijital Belge." *Bilişim Hukuku Dergisi* 3, no:1 (2021): 76-138.

---

sahtecilik suçunun diğer unsurlarına değinilmeden incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sahtecilik, belge, veri, dijital/elektronik belge, elektronik imza.

Abstract

Scientific developments have brought some innovations to the document concept. One of these innovations is the electronic document. With the introduction of technology in many areas of life, many transactions in the public and private sector are increasingly carried out in electronic environment. In the classical sense, documents written on paper or a material object have recently started to be replaced by electronic documents.

Due to these developments, discussions have started about whether the provisions of the Turkish Penal Code regulating the crime of forgery also include the electronic document, and how to determine legal liability and criminal sanctions in case of forgery of an electronic document. In the article, the electronic (digital) document as the subject of the crime of forgery has been examined without technical details and without mentioning the other elements of the forgery crime.

Keywords: Forgery, document, data, digital/electronic document, electronic signature.

Giriş

Belgeler, bir durumu tespit etmeleri ve ispat vasıtası olmaları nedeniyle hukuki sonuç doğuran, toplumun da bu nedenle doğruluk ve geçerliliklerine güven duyduğu araçlardır.¹ Belgeler üzerinde gerçekleştirilen sahtecilik fiillerinin kamu

---

¹ Mahmut Koca ve İlhan Üzülmöz, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2020), 761.

güvenini sarstığı kabul edilerek bu tür fiiller tarihi süreç içerisinde ceza kanunlarıyla yaptırım altına alınmıştır.²

Değişen ve gelişen toplumsal hayat, sosyo-ekonomik ilişkiler, teknolojik gelişmeler nedeniyle özel ve resmi iş ve işlemler, sayı, çeşit ve içerik bakımından artmıştır. Buna bağlı olarak da belgeler, toplumsal hayatta gittikçe daha fazla önem kazanmıştır. Bu gelişmeler elektronik belge kavramının doğmasına neden olmuştur.³

Günümüzde resmi ve özel birçok iş ve işlem elektronik ortamda yapılmaktadır. Yakın gelecekte, klasik anlamdaki maddi bir şeyin üzerine yazılı bulunan belgelerin yerini tamamen elektronik belgelerin alacağı öngörülmektedir. Bu şekilde düzenlenen ve maddi bir varlığı haiz olmayan elektronik belgelerde gerçekleştirilen değişikliklerin ceza hukukunda hangi suçu oluşturacağı tartışma konusudur.⁴

Doktrin ve uygulamada konuya ilişkin tartışma ve tereddütler devam etmektedir. Bu belirsizlik, elektronik ortamda işlenen sahtecilik fiillerinin çoğu zaman cezasız kalması veya karşılığı olandan daha hafif bir yaptırıma tabi tutulması sonucunu doğurmaktadır. Çalışmada konuya bir nebze de olsa katkı sağlamak amaçlanmıştır.

I. BELGE KAVRAMI

A. Genel Olarak

Belgede sahtecilik suçlarının maddi konusu belgedir. Yazıda yapılan sahtecilik fiilinin kamunun güvenini sarstığının kabulü ve bu nedenle de belgede sahtecilik suçu isnadıyla cezalandırılabilmesi için sahteciliğin konusunu oluşturan

---

² Erol Çetin ve İsmail Malkoç, Sahtekarlık Suçları, Bilgisayar Suçları, Tebligat Suçları ve İlgili Mevzuat, (Ankara: Adalet Yayınevi, 1995), 128.

³ Kubilay Taşdemir, *Açıklamalı-İçtihatlı Belgelerde Sahtecilik Suçları*, (Ankara: R24 Medya Ltd. Şti., 2019), 293.

⁴ Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 247.

yazının hukuksal olarak "belge" den sayılabilmesi zorunludur.⁵ Ayrıca ceza hukuku anlamında bir belgenin varlığının kabulü için bunun, hukuki hüküm ifade etmesi de gerekmektedir.⁶ Bu kavram Türk Dil Kurumu sözlüğünde, "Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film vb. vesika, doküman" olarak tanımlanmaktadır.⁷

Belge kavramı, ilk kez 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) kullanılmıştır. Bu terim, 765 sayılı TCK'daki "evrak" ve "varaka" terimleri karşılığında kullanılmaktadır. 5237 sayılı TCK m.204'ün gerekçesinde bu duruma dikkat çekilmiştir.⁸ Evrak terimi Arapça bir terim olan varak kelimesinin çoğulu olan "kâğıt yaprakları, kitap sayfaları, yazılmış kitaplar, mektuplar ve yazılar"⁹ anlamlarına gelmektedir. Belge kavramı, varak terimini de içeren daha geniş bir kavramdır. Birçok yasada klasik anlamdaki maddi varlığı olan kâğıt, metal, deri vb. şeyler üzerindeki yazının yanında, dijital ortamdaki verilerle videokaset gibi şeylerin de belge kavramının kapsamında değerlendirildiği görülmektedir. Bu nokta da irade açıklamalarını içeren hangi yazıların yasal anlamda belge olarak

⁵ Sahir Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında 'Varaka' Mefhumu," *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 15, no. 1(1949), 167; Sahir Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, Cilt III, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, 1987), 302.

⁶ Yar. 11. CD. E. 2016/9261, K. 2017/1057, 16.02.2017.

⁷ <http://www.tdk.gov.tr>, erişim tarihi:21.05.2020.

⁸ Madde gerekçesinde; "Belge, eski dilimizdeki "evrak" kelimesi karşılığında kullanılmakta olup, yazılı kâğıt anlamına gelmektedir. Bu bakımdan, yazılı kâğıt niteliğinde olmayan şey, ispat kuvveti ne olursa olsun, belge niteliği taşımamaktadır." şeklindeki açıklama yer almaktadır.

⁹ *Türk Dil Kurumu Sözlüğü*, <http://www.tdk.gov.tr>, erişim tarihi:04.06.2020.

kabul edildiğinin tespiti önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁰

765 sayılı TCK'da olduğu gibi 5237 sayılı TCK'da da belgenin tanımı yapılmamıştır. TCK'nın yapım çalışmaları sırasında bu kavramla ilgili olarak yapılacak herhangi bir tanımın uygulamayı daraltabileceği belirtilerek kavramın tanımlanmasından vazgeçilmiştir.¹¹ Her ne kadar TCK'da belge kavramı tanımlanmamışsa da, Türk hukuk mevzuatında belgeyi tanımlayan kanunlar bulunmaktadır. Örneğin 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 3. maddesinin d bendine göre belge; *"Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve videokaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını"* ifade eder. Uygulama ve doktrinde belge kavramının ortak bir tanımına ulaşılamamış olup farklı tanımlamalar ortaya konulmuştur.

Doktrinde belge kavramına ilişkin farklı tanımlar bulunmakla birlikte, bunlardan hareketle ortak bir tanım olarak hukuki terminolojide belgeyi; *"Bir olayı nakleden veya bir irade beyanını içeren, bir kimse tarafından oluşturulup delil değeri bulunan ve hukuki açıdan değer taşıyan her türlü yazı"* şeklinde tanımlamak mümkündür¹².

¹⁰ Arif Gözel, "Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Belge ve Elektronik Belge," *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, no. 1(2015),147.

¹¹ TBMM Adalet Komisyonu'nda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun görüşülmesi esnasında, belgenin tanımına ilişkin tartışmalar yapılmış, ancak kavramın tanımlanmasının bir süre sonra uygulamaya dar gelebileceği düşüncesi ile tanımı yapılmamıştır. (Bkz. **Meclis tutanakları**)

¹² Sahir Erman, *Sahtekârlık Suçları Ticari Ceza Hukuku - III*, (İstanbul: Nazım Terzioğlu Matematik Araştırma Enstitüsü Baskı Atölyesi, 1981), 308; Faruk Erem, *Türk Ceza Hukuku Hususi Hükümler*, Cilt II. (Ankara: Ajans-Türk Matbaası, 1962),555; Koca ve Üzülmez, *Özel Hükümler*, 763; Mustafa Ekinci,

Yargıtay'ın, belgeyi farklı şekillerde tanımladığı görülmektedir.¹³ Yargıtay 11. Ceza Dairesi belgeyi; “taşınabilen bir şey üzerine yazılıp da hukuki hüküm ifade eden bir olayı kanıtlamaya yarayan yazı” şeklinde tanımlamaktadır.¹⁴ Yargıtay Ceza Genel Kurulu ise; “belirli bir düşünce, hukuki ilişki veya vakayı yansıtan, başka deyişle hukuki sonuç doğurmaya elverişli bir irade beyanını içeren ve düzenleyicisinin kim olduğunu da gösteren yazılı evrak”¹⁵ şeklinde belgeyi tanımlanmaktadır. Yargıtay bazı kararlarında, belgeyi tanımlamadan yalnızca özelliklerinden

Sinan Esen, *Anlatımlı ve Gerekçeli 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2005), 245-246; Abdullah Pulat Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 3. Cilt, (İstanbul: Kazancı Yayınları, 1988), 278; Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, (Ankara: Savaş Yayınevi, 2019), 226; Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020), 1037; Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Yetkin Yayınları, 2020), 511; Veli Özer Özbek, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2020), 829; Mehmet Emin Artuk, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2019), 708; Devrim Güngör, *Resmi Belgelerde Sahtecilik Suçu*, (Ankara: Yetkin Yayınları, 2010), 45; Hasan Tahsin Gökcan, “Resmi Belgede Sahtecilik Suçu,” *Ankara Barosu Dergisi*, 67, no. 3.(2009), 96; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 6.

¹³ “Ceza hukukunda belge; belirli bir düşünce, hukuki ilişki veya vakayı yansıtan, başka deyişle hukuki sonuç doğurmaya elverişli bir irade beyanını içeren ve düzenleyicisinin kim olduğunu da gösteren yazılı evrak olarak tanımlanabilir.” Yar. CGK, E. 2016/21-1065, K. 2017/27, 24.01.2017, (UYAP); “Resmi belgede sahtecilik suçlarının konusunu oluşturan belgenin, taşınabilen bir şey üzerine yazılıp da hukuki hüküm ifade eden bir olayı kanıtlamaya yarayan yazı olduğu,” Yar. 11. CD, E. 2017/4804, K.2018/623, 30.01.2018, (UYAP); “Belge; içeriği olan, hak doğurucu, kaldırıcı ve kanıt aracı olan yazıdır.” Yar. 15.CD, E. 2014/2517, K. 2016/5863, 06.06.2016, (UYAP).

¹⁴ Yar. 11. CD, E. 2013/13549, K. 2014/17326, 23.10.2014, (UYAP).

¹⁵ Yar. CGK, E. 2015/15-393, K. 2017/74, 21.02.2017, (UYAP).

bahsetmekle yetinmiştir.¹⁶ Kanaatimizce belge; “*Hukuken hüküm ifade eden, düzenleyicisi belirlenebilir olan, bir hakkın doğmasına, sona ermesine veya değiştirilmesine ve bir olayı ispata elverişli olan her türlü yazı*” olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda öğretilerdeki tanımlamalar bakımından ortak unsurlar olarak ele alınan, hukuki açıdan bir değer içeren irade beyanının bulunması, yazının delil değerini ihtiva etmesi ve belirli bir kimse tarafından oluşturulması hususlarının belgenin tanımında yer alması gerektiği ifade edilebilir.

B. Belgenin Unsurları

1. Yazılı Olması

Hukuksal anlamda bir belgenin varlığının kabulü için bulunması gereken ilk unsur, yazılı olmasıdır. Bu bağlamda ancak yazılı olan şeyler belge olarak kabul edilebilir.¹⁷ Yazılılık şartı gerçekleşmediği takdirde hukuki anlamda bir belgenin varlığından söz edilmesi olanaklı değildir. Üzerinde yazının mevcut olması hâlinde koşulları varsa bir levha, deri veya plastik de belge olarak kabul edilebilecektir.¹⁸ Yargıtay’ın istikrar kazanmış uygulaması da bu yöndedir.¹⁹

¹⁶ “Belgede sahtecilik suçunun oluşabilmesi için, suçun maddi unsuru ve konusunun belge niteliğini taşıması gerekmektedir. Kanunda belge tanımlanmamış, kavramın tanımı ve açıklanması doktrin ve uygulama ile belirlenmiştir. Buna göre belgenin, yazılı olması, hukuki değer ihtiva etmesi, düzenleyicisinin belli ve imzalı olması gerekir.” Yar. 11. CD, E. 2017/2237, K. 2019/531, 16.01.2019, (UYAP).

¹⁷ Soyaslan, *Özel Hükümler*, 512; Remzi Gündüz ve Veysel Gültaş, *Belgelerde ve Faturalarda Sahtecilik Suçları*, (Ankara: Bilge Yayınevi, 2013), 20; Faruk Erem, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Cilt IV, (Ankara: Seçkin Kitabevi, 1985), 40.

¹⁸ Erman, “Evrakta Sahtekârlık Suçlarında ‘Varaka’ Mefhumu,” 174.

¹⁹ “Resmi belgede sahtecilik suçlarının konusunu oluşturan belgenin, taşınabilen bir şey üzerine yazılıp da hukuki hüküm ifade eden bir olayı kanıtlamaya yarayan yazı olduğu, 5237 sayılı TCK’nın 204. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, belgenin varlığının kabulü için yazılı

Yazının anlaşılabilir bir içeriğinin bulunması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle yazının içerdiği irade beyanının açıkça anlaşılabilir nitelikte olması gerekmektedir.²⁰Bu şartı gerçekleştiren yazının mevzuatta belirli bir dilde yazılmış olması şartı bulunmadığı takdirde hangi dilde yazılmış olduğunun bu yazının belge olarak kabul edilmesi açısından önemi bulunmamaktadır.²¹Yazının aynı zamanda taşınabilir nitelikte olması gerekmektedir.²² Dolayısıyla kâğıdın yanısıra deri, metal, plastik vb. gibi taşınabilir maddi varlıklar üzerine yazı yazılması halinde de yazılılık koşulu gerçekleşir. Yargıtay'da belgenin taşınabilir olması gerektiğini benimsemektedir.²³

kağıdın bulunmasının zorunlu olmadığı, bir metal levha üzerine yazı yazılması halinde de diğer unsurların varlığı durumunda, belgeden söz edilebileceği, bu bakımdan araç plakalarının da resmi belge olarak kabulü gerekeceği," Yar. 11. CD, E. 2016/963, K. 2018/3540, 16.04.2018, (UYAP).

²⁰ Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka" Mefhumu," 173; Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 309; Sahir Erman ve Çetin Özek, *Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar TCK 316-368*, (İstanbul: Globus Dünya Basımevi, 1996), 314.

²¹ Faruk Erem ve Nevzat Toroslu, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (Ankara: Savaş Yayınevi, 1994), 252; Soyaslan, *Özel Hükümler*, 512.

²² Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka" Mefhumu," 173; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*,314; Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 31; Nihat Bozkurt Çam, "Evrakta Sahtekârlık Suçları," *Ankara Barosu Dergisi*, no. 3 (1989): 455; Ekinci ve Esen, *Bilişim Alanında Suçlar*, 247.

²³ "Resmi belgede sahtecilik suçlarının konusunu oluşturan belgenin, taşınabilen bir şey üzerine yazılıp da hukuki hüküm ifade eden bir olayı kanıtlamaya yarayan yazı olduğu, 5237 sayılı TCK'nın 204. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, belgenin varlığının kabulü için yazılı kağıdın bulunmasının zorunlu olmadığı, bir metal levha üzerine yazı yazılması halinde de diğer unsurların varlığı durumunda, belgeden söz edilebileceği, bu bakımdan araç plakalarının da resmi belge olarak kabulü gerekeceği cihetle" Yar. 11.CD, E. 2016/963, K. 2018/3540, 16.04.2018; E. 2018/1686, K. 2018/1857, 01.03.2018, (UYAP).

2. Belgeyi Düzenleyen Kişinin Teşhis Edilebilir Olması

Belgenin zorunlu unsurlarından bir diğeri de belirli bir kişiye izafe edilebilmesidir.²⁴ Bu husus, TCK'nın 204. madde gerekçesinde de vurgulanmıştır.²⁵

Belgede sahtecilik suçundan bahsedilebilmesi için yalnızca yazı muhtevasında bir irade beyanının bulunması değil bu irade beyanının kime ait olduğunun belgeden anlaşılabilmesi de gerekmektedir.²⁶ Başka bir ifadeyle, yazının kim tarafından yazılmış olduğunun bizzat yazının içeriğinden anlaşılabilmesi gerekmektedir.²⁷ Kime ait olduğunun anlaşılamadığı hallerde, yazı, hukuki açıdan bir hüküm ifade etmediğinden belge olarak nitelendirilemez.²⁸

3. Hukuki Değeri Haiz Olması

Belgenin mevcudiyetinden söz edilebilmesi için bulunması gereken son unsur, yazı içeriğinin hukuki bir değeri haiz olması, yani hukuki sonuç doğuracak nitelikte olmasıdır.²⁹ Yazı

²⁴ Tezcan, Erdem ve Önok, *Ceza Özel Hukuku*, 1038; Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka" Mefhumu," 174; Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 311; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*, 315; Gökcan, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu," 99; Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 278.

²⁵ Bkz. Madde gerekçesi.

²⁶ Tezcan, Erdem ve Önok, *Ceza Özel Hukuku*, 1038.

²⁷ Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka" Mefhumu," 174; Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 311; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*, 315; Gökcan, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu," 99; Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 278; Koca ve Üzülmüş, *Özel Hükümler*, 766.

²⁸ Erem, *Ümanist Doktrin*, 42; Gökcan, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu," 99; Çetin ve Malkoç, *Sahtekârlık Suçları*, 132.

²⁹ Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 279.

içeriğinin hukuki olarak önemli olması gerekir.³⁰ Dolayısıyla yazı, kanıt olma özelliğini haiz olmalıdır.³¹ Bu suretle belge kavramının yazı kavramından çok daha dar bir anlam taşıdığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla her belge bir yazı olduğu halde her yazı belge değildir.³² Özetle, TCK'nın aradığı anlamda bir belgeden bahsedilebilmesi için; belgenin taşınabilir birşey

³⁰ İsmail Malkoç, *Sahtecilik Suçları ve Mala Karşı Suçlar*, (Ankara: Seçkin Yayınevi, 1995), 132; "Suç tarihinde ...Köyü muhtarı olarak görev yapan sanığın, köy karar defterinin 20, 21, 22 ve 23. sayfalarını ihtiyar heyeti azası T. Ş. adına sahte olarak imzaladığının iddia ve kabul olduğu olayda; 2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları Ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 30/a maddesinde, köy ihtiyar meclisine seçilecek aza sayısının en az dört kişiden oluşacağını belirtilmesi; 442 sayılı Köy Kanunu'nun 23.maddesinde, "Köyün imamı ile muallimi veya başmuallimi ihtiyar meclisinin her zaman azasıdır" şeklinde düzenleme bulunması; Köy Kanunu'nda toplantı ve karar yeter sayısından bahsedilmemesi ile muhtarın oyunun ağır basmasını öngören bir hüküm de mevcut olmaması karşısında; suç tarihlerinde köyde imam ve öğretmenin bulunup bulunmadığının İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve İlçe Müftülüğünden araştırılması, bulunması durumunda; ihtiyar meclisinin muhtar dâhil en az 7 kişiden oluşacağı ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanıp, toplantıya katılanların da salt çoğunluğuyla karar alınabileceği, köy karar defterinin suça konu sayfalarında muhtar ve 2 aza olmak üzere toplam 3 imza bulunduğu, toplantı yeter sayısının en az 4 olması gerekirken 3 kişiyle karar alındığı, bu nedenle alınan kararların hukuki sonuç doğurmaya elverişli olmadığı, aksi durumda ise atılı suçun unsurlarının oluşacağı gözetilmeden, 16.10.2018 tarihli Kaymakamlık yazısıyla yetinilerek eksik araştırma ve inceleme ile sanık hakkında mahkûmiyet hükmü kurulması..." Yarg. 11. CD, E. 2019/1545, K. 2019/3569, 08.04.2019, (UYAP).

³¹ Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 316; Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka "Mefhumu," 176; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*, 324; Tezcan, Erdem ve Önok, *Ceza Özel Hukuku*, 1039; Soyaslan, *Özel Hükümler*, 515; Erem ve Toroslu, *Özel Hükümler*, 253; Koca ve Üzülmöz, *Özel Hükümler*, 765.

³² Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 316; Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka "Mefhumu," 176; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*, 324.

üzerine yazılı olması, yazanının bilinebilir olması ve hukuki hüküm ifade etmesi gerekmektedir.

Belgeyi sadece klasik anlamdaki kâğıt ya da maddi varlığı olan şeyler üzerine yazılan yazıyla sınırlandırmamak gerekir. TCK'nın 204. maddesinin gerekçesine göre; *“Her ne kadar belgeden söz edilen durumlarda yazılı bir kâğıdın varlığı gerekli ise de bazı durumlarda belgenin varlığını kabul için yazının kâğıt üzerinde bulunması aranmaz. Bir metal levha üzerine yazı yazılması hâlinde de belgenin varlığını kabul etmek gerekir. Bu itibarla araç plakalarının da resmi belge olarak kabul edilmesi gerekir”*. Kanaatimizce, bu açıklamalardan kanun koyucunun belge kavramını kâğıt üzerine yazılmış olan yazıyla sınırlandırmak, daraltmak istemediği sonucu çıkartılabilir.³³ Böylece başka şeyler üzerine yazılan ve başka ortamlara kaydedilmiş bulunan yazıların da koşulların varlığı hâlinde belge olarak kabul edilebileceği ifade edilebilir.

C. Belge Türleri

Türk Ceza Kanunu'na göre belgeler; resmi, özel ve resmi belge hükmündeki belgeler olmak üzere üç gruba ayrılmıştır.³⁴ Resmi belge, bir kamu görevlisi tarafından, görev ve fonksiyonu sebebiyle düzenlenen yazıdır.³⁵ Burada dikkat edilmesi gereken husus, bir belgenin resmi belge olarak kabul edilebilmesi için kamu görevlisi tarafından düzenlenmesinin zorunlu olmadığıdır. Daha açık bir anlatımla, kamu görevlisi tarafından düzenlenmesi gereken resmi bir belgenin, onun tarafından görevi gereği düzenlenmesi durumunda eylem TCK' nın 204. maddesinin ikinci fıkrasındaki kamu görevlisinin resmi belgede sahteciliği suçunu oluşturur. Buna karşın bu nitelikteki bir belgenin kamu görevlisi dışındaki kişiler tarafından düzenlenmesi durumunda, eylem TCK'nın 204. maddesinin

³³ Bkz. Madde gerekçesi

³⁴ Gözel, *Elektronik Belge*,148.

³⁵ Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 356.

birinci fıkrasındaki sivil kişiler tarafından işlenen resmi belgede sahtecilik suçunu oluşturur. 204. maddenin birinci fıkrasındaki suç bakımından failin kamu görevlisi olması koşulu bulunmamaktadır. Burada, aslında kamu görevlisi tarafından düzenlenmesi gereken bir belge kamu görevlisi olmayan kişiler tarafından sahte olarak düzenlenmektedir.³⁶ Kamu görevlilerinin görevleri gereğince düzenledikleri dışında kalan ancak belge olmanın diğer unsurlarını taşıyan yazılar özel belgedir.³⁷ Başka bir ifadeyle belge kavramına girmekle birlikte resmi belgeden sayılmayan bütün yazılar, özel belge olarak kabul edilmektedir. TCK'nın 210/1. maddesi bazı özel nitelikteki belgeleri resmi belgeye eş değer olarak kabul etmiştir. Bunlar, resmi belge hükmündeki belgelerdir. Emre veya hamile yazılı kambiyo senetleri, emtiayı temsil eden belge, hisse senedi, tahvil ve vasiyetname bu tür belgelerden sayılmıştır.³⁸

II. ELEKTRONİK VERİ (DATA) VE ELEKTRONİK BELGE KAVRAMLARI

A. Genel Olarak

Dijital ortamda yapılan iş ve işlemlerin fazlalığı ve bunların zaman içinde daha da artacağı göz önüne alındığında yakın gelecekte işlemlerin büyük bir çoğunluğunun, hatta tamamının elektronik ortamda yapılabileceğini söylemek olanaklı görünmektedir. Kanun koyucunun da elektronik belgenin hukuk sistemimiz içinde yaygınlaştırılmasını amaçladığı ifade edilebilir. Nitekim 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 445. maddesinin gerekçesinde, kâğıtsız sisteme

³⁶ Koray Doğan, "Ceza Hukukunda Belge Kavramı," *Ceza Hukuku Dergisi* 5, no. 14 (Aralık 2010):55.

³⁷ Ahmet Öztel, "Adli Belge İncelenmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no. 50 (Ocak- Şubat 2004):154.

³⁸ Doğan, "Ceza Hukukunda Belge Kavramı," 57; Erman, *Sahtekârlık Suçları-Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 393; Sahir Erman, *Sahtekârlık Cürümleri*, (İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1952), 394.

geçmenin amaçlandığı ifade edilmektedir.³⁹ Hukuk düzeni ve uygulamasının, herhangi bir tereddüt ve adaletsizliğe yol vermemek amacıyla, değişen ihtiyaçlara olabildiğince hızlı bir şekilde cevap vermesi gerektiği hususu da gözetilerek "*elektronik veri*"lerin belgede sahtecilik suçlarına konu olan belge kavramının kapsamına dâhil olup olmadığı net bir şekilde ortaya konulmalıdır.

B. Elektronik Veri (Data) Kavramı

Elektronik veri (data) kavramı, Bilişim Terimleri Sözlüğünde; "*Olgu, kavram ya da komutların, iletişim, yorum ve işlem için elverişli biçimsel ve uzlaşımsal bir gösterimi*"⁴⁰ şeklinde tanımlanmıştır. Başka bir tanıma göre elektronik veri; "*Sistem ve uygulama yazılımları, sabit disk veya flopi diskler, CD-ROM'lar, bantlar, sürücüler, hücreler, veri işleme cihazları ya da elektronik olarak kontrol edilen ekipmanla kullanılan herhangi diğer araçlar dâhil olmak üzere bilgisayar yazılımında veya üzerinde depolanan, oluşturulan veya kullanılan veya bu yazılımlara aktarılan ya da yazılımlardan aktarılan bilgiler, olgular veya programlar*"⁴¹ anlamına gelir. Anılan kavram; "*Bilgisayarın bir sonuca ulaşmak amacıyla bilgi işleme süreci içinde, üzerinde işlem yaptığı rakamlar, sözcükler ve cümleler*"⁴² şeklinde de tanımlanmaktadır.

Bu kavram TCK'da tanımlanmamış ancak "*Bilişim sistemine girme*" başlıklı 243. maddenin gerekçesinde; "*Sistem içindeki bütün soyut unsurlar veri teriminin kapsamındadır.*" şeklindeki ifadelerle kavrama açıklık getirilmeye çalışılmıştır. 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 3/a maddesine göre elektronik veri; "*elektronik, optik veya benzeri yollarla üretilen, taşınan ve saklanan*

³⁹ Bkz. madde gerekçesi.

⁴⁰ <https://sozluk.gov.tr/?kelime=> Bilişim Terimleri Sözlüğü, erişim tarihi: 19.06.2020.

⁴¹ <https://www.lawinsider.com/dictionary/electronic-data>, erişim tarihi: 13.03.2021.

⁴² Ayşe Saadet Arıkan, "Bilgisayar Programlarının Korunması AB. ve Türkiye," *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no. 3 (1996): 326.

kayıtlardır". 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanununun 2/1-k maddesinde, "Bilgisayar tarafından üzerinde işlem yapılabilen her türlü değer" veri olarak tanımlanmıştır. Avrupa Siber Suçlar Sözleşmesi'nin 1/b maddesine göre elektronik veri; "bir bilgisayar sisteminin belli bir işlevi yerine getirmesini sağlayan yazılımlar da dâhil olmak üzere, bir bilgisayar sistemindeki işlenmeye uygun nitelikteki her türlü bilgi ve kavramı ifade eder". Elektronik veriler klasik anlamdaki belgelerden farklı olarak bilgisayar veya makine tarafından işlenip depolanabilmektedirler. Hukuk sistemimiz nazarında, dijital ortamda bulunan elektronik verilerin belgenin varlığı için aranan birtakım koşulları sağlamaları durumunda elektronik belge olarak kabul edildiklerini söyleyebiliriz.⁴³ Kanaatimizce bu tanımlama ve açıklamalardan hareketle elektronik veri kavramı; " elektronik cihazlarla üretilen, bu cihazlara kaydedilebilen ve bunlar aracılığıyla algılanabilen her türlü kayıtlar" olarak ifade edilebilir.

C. Elektronik Belge

Elektronik belge, "Elektronik ortamda sayısal olarak kodlanmış şekilde bulunan elektronik veriler"; "elektronik verilerin hukuki hüküm ifade edecek şekilde bir araya gelerek bir bütün oluşturması";⁴⁴ "bilgi sisteminde kullanılmak üzere elektronik biçimde sunulan dijital imza ve elektronik imza ile onaylanan bir belge"⁴⁵ olarak tanımlanabilir. Başka bir tanıma göre ise "Bir bilgisayar sistemi veya başka bir benzer cihaz içinde, herhangi bir ortama kaydedilen veya depolanan ve bir kişi veya bilgisayar sistemi ya da diğer benzer cihazlar tarafından okunabilen veya algılanabilen veriler anlamına gelir".⁴⁶ 213 sayılı

⁴³ Gözel, *Elektronik Belge*,159.

⁴⁴ Mine Erturgut, *Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi*, (Ankara: Yetkin Yayınları, 2004),30.

⁴⁵ https://tr.wikipedia.org/wiki/Elektronik_belge, erişim tarihi:20.03.2021.

⁴⁶ <https://www.lawinsider.com/dictionary/electronic-document>, erişim tarihi: 13.03.2021.

Vergi Usul Kanunu m.242/2'ye göre elektronik belge; "*Şekil hükümlerinden bağımsız olarak bu Kanuna göre düzenlenmesi zorunlu olan belgelerde yer alan bilgileri içeren elektronik kayıtlar bütünüdür.*" Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na göre elektronik belge; "*Elektronik ortamda sayısal olarak kodlanmış bulunan elektronik verileri ifade etmektedir*".⁴⁷ Bu tanımlardan elektronik belgelerin ayırt edici özelliklerinin, bilgisayar veya makine tarafından işlenmeleri ve depolanabilmeleri olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.⁴⁸ Elektronik belgeler kodlanmış ve/veya kodlanmamış bilgi yığını içerir.⁴⁹

Elektronik verilerin bir araya gelip hukuken anlamlı bir bütünü oluşturmaları durumunda, elektronik belge yoluyla görünür olmaları söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla elektronik belgenin, elektronik verilerden oluşan ve hukuksal açıdan anlam ifade eden bir bütünün taşıyıcısı olduğu ifade edilebilir. Elektronik belgeyi oluşturan verilerin algılanabilir olması zorunludur. Bu belgelerin, maddi varlığı bulunan şeyler üzerine yazılı olan klasik anlamdaki belgelerden farkları, doğrudan algılanabilmelerinin olanaklı olmamasıdır. Bunların algılanabilmeleri ancak bir veri taşıyıcısının yardımıyla olanaklı olmaktadır. Anılan kavram, dijital ortamda⁵⁰ yapılan hukuki işlemler, e-mailler, bir irade açıklamasını ihtiva eden elektronik veriler gibi elektronik ortamda gerçekleştirilen iş ve işlemleri kapsamaktadır⁵¹. Elektronik sertifikayı ihtiva eden elektronik belge hukuksal anlamda sonuç doğurmaya elverişli belge niteliğini elde eder.⁵²

⁴⁷ Yar. CGK. E. 2017/11-46, K. 2017/211, 04.04.2017.

⁴⁸ Gözel, *Elektronik Belge*, 156.

⁴⁹ Mine Erturgut, "Elektronik İmza Kanunu Bakımından E-Belge ve E-İmza," *Bankacılar Dergisi*, no. 48(2003): 66.

⁵⁰ Dijital ortam; "verilerin üzerine kaydedilip saklandığı ortamların genel adıdır. https://tr.wikipedia.org/wiki/Dijital_ortam, erişim tarihi: 20.03.2021.

⁵¹ Erturgut, *Medeni Usul*, 29 vd.

⁵² Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 248.

1. Elektronik Belgenin Unsurları

Elektronik ortamda kayıtlı bir yazının TCK anlamında belge olarak kabul edilebilmesi için klasik belgenin mevcudiyeti için gerekli olan tüm unsurları içermesi gerekmektedir. Kanaatimizce, elektronik belge, taşınabilir bir şey üzerine yazılı olmak, yazanı bilinebilir olmak (imza unsuru) ve hukuki hüküm ifade edecek bir içeriğe sahip olmak unsurlarını taşıması durumunda TCK anlamında belge olarak kabul edilebilecektir.⁵³

a. Yazılılık Unsuru

Klasik anlamda belge; irade beyanının kâğıt, metal vb. maddi varlığı olan cisimler üzerine yazılmasıyla oluşmaktadır.⁵⁴ Ancak, elektronik ortamda yazı kavramı klasik anlamından farklıdır. Elektronik ortamda, kişi iradesinin sayısal olarak saklanabilecek şekilde girilmesi de yazı olarak kabul edilmiştir.⁵⁵

Kâğıt, metal, deri gibi maddi varlığı olan şeyler, üzerlerindeki yazı ve işaretlerin; elektronik belgelerse dijital ortamda oluşturulan verilerin taşıyıcısıdır. Bu belgelerin klasik belgelerden farkları doğrudan algılanamamalarıdır. Bunlar, ancak yardımcı teknik araçlar vasıtasıyla örneğin bilgisayar kullanılarak algılanabilmektedirler.⁵⁶

Ayrıca elektronik ortamda oluşturulan belgelerin de veri taşıyıcılarına aktarılmaları durumunda, anılan ekipmanlar aracılığıyla taşınabilmeleri nedeniyle bu belgeler bakımından da

⁵³ Gözel, *Elektronik Belge*,163; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 252.

⁵⁴ Erem ve Toroslu, *Özel Hükümler*,252; Gökcan, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu,"96; Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 278; Koca ve Üzülmöz, *Özel Hükümler*, 763; Ekinci ve Esen, *Bilişim Alanında Suçlar*, 245246.

⁵⁵ Memduh Aslan, "Vergilendirmede Elektronik Belgelerin Hukuki Geçerliliklerinin Değerlendirilmesi," *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi* 2, no. 3 (2014): 27.

⁵⁶ Gözel, *Elektronik Belge*,157.

taşınabilir şekilde yazılılık koşulunun gerçekleşmiş olduğu kabul edilebilir.⁵⁷ El yazısıyla imzayla eşdeğer olduğu birçok yasal düzenlemeyle benimsendiğine göre güvenli elektronik imzayla imzalanmış olan elektronik belgelerin de istenildikleri zaman ibraz edilmek üzere saklanabilmeleri şartıyla yazılılık koşulunu taşıdıklarının kabulü gerekmektedir.⁵⁸ Kanaatimizce, fikri içeriği olan açıklamaların elektronik ortamdaki verilerden oluşması hâlinde de bunların taşınmaya ve devredilmeye elverişli oldukları gözetildiğinde, yazı koşulunun gerçekleşmesi için aranan taşınabilirlik unsurunun bulunduğu kabulü gereklidir.

b. Belgeyi Düzenleyen Kişinin Teşhis Edilebilir Olması (İmza Unsuru)

Belgede sahtecilik suçundan bahsedilebilmesi için yalnızca yazı muhtevasında bir irade beyanının bulunması yeterli olmayıp bu irade beyanının kime ait olduğunun belgeden anlaşılabilmesi de gerekmektedir.⁵⁹ Klasik anlamdaki belgelerde

---

⁵⁷ Bazı yazarlara göre yazının mutlaka kağıt veya bez gibi taşınır şeyler üzerine yazılması zorunludur; Vincenzo Manzini, *Trattato Di Diritto Penale*, C.VI, (Torino: 1962), 93. (nakleden Toroslu, *Özel Kısım*,227); Faruk Erem, *Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler*, Cilt II. (Ankara: Seçkin Yayınevi, 1993), 1676; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*,314. Diğer bir görüşe göre ise, belgenin varlığı için aranan diğer unsurların mevcudiyeti durumunda taşınmazlar da, örneğin bir evin duvarındaki yazı da belge sayılmalıdır. Antolisei, *Par. spec*, II, 92, nakleden ve aynı düşüncede, Toroslu, *Özel Kısım*, 227.

⁵⁸ Fatih Önder, "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza" (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2007), 30.

⁵⁹ Tezcan, Erdem ve Önok, *Ceza Özel Hukuku*, 1038; Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka" Mefhumu," 174; Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku*, 1987, 311; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*, 315; Gökcan, *Resmi Belgede Sahtecilik Suçu*, 99; Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 278; Koca ve Üzülmöz, *Özel Hükümler*, 766.

düzenleyenin kimliği genellikle üzerindeki imzadan anlaşılmaktadır.⁶⁰

Güvenli elektronik imzayla imzalanmış belgelerdeyse belgeyi düzenleyenin kimliği elektronik imza sertifikasından tespit edilebilmektedir.⁶¹ Güvenli elektronik imza, imzalama işlemi sırasında imzalayan kişinin kimliğinin doğrulanmasını sağlamaktadır.⁶² Bu nitelikteki bir imzayla imzlanmış bir belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 4. maddesindeki münhasıran imza sahibine bağlı olma, sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracıyla oluşturulma, nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlama ve imzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlama hususlarını içermektedir. Dolayısıyla, düzenleyen kişinin kimliğinin teşhisine olanak tanıyacaktır. Sonuç olarak; güvenli elektronik imzanın, belgenin düzenleyicisinin daha doğru bir ifadeyle, imza sahibinin tespitine güvenilir bir şekilde olanak tanıdığı söylenebilir.⁶³

c. Hukuki Değeri Haiz Olması

Belgenin mevcudiyetinden söz edilebilmesi için yazı içeriğinin hukuki bir değeri haiz olması, hukuki sonuç doğuracak nitelikte olması gerektiği ifade edilebilir. Yasal anlamda belge olarak kabul edilebilmesi için güvenli elektronik imzayla oluşturulmuş olan belgenin de klasik belgeler gibi hukuki sonuç doğurması gerekmektedir.⁶⁴

---

⁶⁰ Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka" Mefhumu," 175; Erman, *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku, 1987*, 312; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*, 316.

⁶¹ Ayşe Ece Acar, *Medeni Muhakeme Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Değeri*, (İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013), 96.

⁶² Gözel, *Elektronik Belge*, 180.

⁶³ Acar, *Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Değeri*, 96.

⁶⁴ Gözübüyük, *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 279.

Özetle ifade etmek gerekirse; güvenli elektronik imzayla imzalanmış bir elektronik belge, klasik anlamdaki belgenin tüm unsurlarını haizdir. Elektronik belge, yazılı olmak, yazanı bilinebilir olmak ve hukuki hüküm ifade edecek bir içeriğe sahip olmak unsurlarını taşıyacak şekilde oluşturulabilir. Bunların yanında, dijital veri taşıyabilen hafıza kartları vb. birçok donanım aracıyla taşınabilir olmak unsurunu da içermektedir. Elektronik belgenin aslı, teknik araçlarda kayıtlı olanıdır. Bunların yazıcı ekipmanlar yardımıyla kâğıda dökülen suretleri hukuki hüküm doğurmamaktadır.⁶⁵ Islak imza içermeyen elektronik belge çıktılarını yasal anlamda belge olarak kabul edilmemektedir.⁶⁶Başka bir ifadeyle, elektronik imzalı belgenin fiziki çıktısı tek başına hukuki sonuç doğurmaz. Elektronik belge, yalnızca dijital yollardan teyit edildiğinde bir anlam ifade eder. E-imzalı belgenin çıktısı üzerinden elektronik imzanın kontrol edilmesi olanaklı değildir. Örneğin UYAP'tan alınıp "elektronik imzayla imzalanmıştır" ibaresini içeren bir belgenin ispat gücü bulunmamaktadır. Ancak ıslak imzayla onaylanmış olan belgelerin hukuki hüküm ifade etmeye elverişli oldukları kabul edilmektedir. Dolayısıyla bu nitelikteki belgelerin, TCK'da düzenlenmiş bulunan sahtecilik suçunun konusunu oluşturan belge kavramına dâhil oldukları kabul edilmektedir.⁶⁷

Elektronik imza, belgeye yapılan her türlü müdahaleyi kaydederek gösterdiğinden belgenin gerçek olup olmadığı elektronik imza aracılığıyla belirlenebilmektedir. Kanaatimizce, bunların orijinalliği ancak elektronik ortamda denetlenebildiğinden çıktılarını belge niteliğinde kabul

⁶⁵ Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 253.

⁶⁶ Nurullah Tekin, "Resmi Belgede Sahtecilik Suçunda Bazı Özel Durumlar," *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, no. 19 (Ekim 2014): 935; Güngör, *Resmi Belgelerde*, 48; Erturgut, *Medeni Usul*, 47.

⁶⁷ Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 298.

edilemez.⁶⁸ Ancak bu çıktılar vasıtasıyla anılan belgelerin algılanmaları sağlanmaktadır.⁶⁹

2. Elektronik Belgenin Niteliği

Elektronik belgenin, TCK bakımından belge olarak kabul edilip edilmeyeceği hususu tartışmalıdır. Doktrindeki görüş farklılıkları esas itibariyle maddi varlığı olmayan yazıların TCK anlamındaki belge kavramının kapsamında bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

Doktrinde bazı yazarlara göre, belgenin mevcudiyeti için gerekli olan unsurları içermeleri durumunda, elektronik belgeler de ceza hukuku anlamında belge olarak kabul edilmelidir⁷⁰.

Bazı yazarlar ise, yalnızca maddi varlığı bulunan yazıların ceza hukuku anlamında belge olarak kabul edilebileceğini savunmaktadırlar⁷¹.

Diğer bir kısım yazarlar ise kanunilik ilkesi gereğince elektronik ortamdaki verilerin ceza hukuku korumasından yararlanabilmeleri için bu ortamda yapılan sahtecilik fiillerinin

---

⁶⁸ Bkz. Aynı görüşte Gözel, *Elektronik Belge*,157; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 298.

⁶⁹ Erturgut, *Medeni Usul*, 34.

⁷⁰ Ahmet Gökçen, *Belgede Sahtecilik Suçları*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2018), 52.(Bkz. 23 nolu dipnot); Dülger, Murat Volkan. "Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Elektronik Belge." *Belgede Sahtecilik Ve Vergi Suçları Sempozyumu*, TOBB ETÜ Sosyal Tesisleri Ankara 21-23 Ekim 2019, Melek Metbaa&Promosyon Hizmetleri, Ankara 2020: 175; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*,252-253; Gözel, *Elektronik Belge*,189; Tekin,"Resmi Belgede Sahtecilik," 935; Erturgut, *Medeni Usul*, 32-33.

⁷¹ Güngör, *Resmi Belgelerde*,50-51; Fahri Gökçen Taner, "Özel Belgelerde Sahtecilik Suçları Bağlamında Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanakları (Kağıt Ve Elektronik) Ve Ortaya Çıkan Sorunlar," *Ceza Hukuku Dergisi*, no.35 (Aralık 2017):124.

mevzuatta açıkça suç olarak tanımlanmış olması gerektiğini savunmaktadırlar⁷².

Güvenli elektronik imzayla imzalanmış belgelerin yasal anlamdaki niteliğiyle ilgili olarak Yargıtay'ın yerleşik bir uygulaması söz konusu değildir. Konuya ilişkin olarak çok az sayıda içtihadı rastlanmaktadır. Bunların da soruna açıklık getirdiğini ifade etmek olanaklı görünmemektedir. Bu bağlamda Yargıtay tarafından özellikle elektronik ortamda oluşturulan elektronik işe giriş bildirgelerinde sahtecilik yapılması hâlinde durumun ne olacağı konusu üzerinden elektronik belgenin TCK anlamında belge olarak kabul edilip edilemeyeceği hususu tartışılmaktadır. Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin bu konuda muhalefet şerhleriyle çıkmış kararları mevcut olup⁷³anılan

---

⁷² Çetin Arslan ve İhsan Baştürk, "Belgede Sahtecilik Suçunun Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler," *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8, no. 2 (2013): 208.

⁷³ "Akyol İnşaat isimli şirketin sahibi ve yetkilisi olan sanığın, gerçekte bu işyerinde çalışmayan şahısları çalışıyormuş gibi göstererek sahte işe giriş bildirgesi düzenlemek suretiyle resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunma suçunu işlediğinin iddia olunması, sanığın suçlamaları kabul etmemesi, suça konu edilen işe giriş bildirgelerinin dosya kapsamında bulunmaması ve suça konu işe giriş bildirgesi üzerindeki imzaların aidiyetine ilişkin herhangi bir inceleme yaptırılmamış olması karşısında, maddi gerçeğin kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde belirlenmesi bakımından; öncelikle suça konu işe giriş bildirgelerinin kim tarafından verildiği, e-bildirge veya ıslak imzalı olarak verilir verilmediği Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan sorulması, fiziki olarak verildiğinin, tespiti durumunda; suça konu belge asılları dosya arasına alınıp, belgelerde sahtecilik suçlarında aldatma niteliğinin bulunup bulunmadığının takdiri hakime ait olduğundan, suça konu belge asılları incelenmek suretiyle, özelliklerinin duruşma tutanağına yazılması ve aldaticılık niteliğinin olup olmadığının değerlendirilmesi, belge üzerindeki imzaların ve yazıların sanığa ait olup olmadığı hususunun sanıktan sorulması, kabul etmemesi durumunda, konusunda uzman bir kurum veya kuruluştan rapor alınması, adlarına işe giriş bildirgesi düzenlenen kişilerin idari soruşturma sırasında vermiş oldukları beyanları hatırlatılarak çelişkilerin giderilmesinden sonra,

kararlarda elektronik ortamda güvenli imzayla oluşturulmasına rağmen e-işe giriş bildirgesinin resmi belge olarak kabul edilmediği anlaşılmaktadır. Yargıtay bazı kararlarında elektronik işe giriş bildirgesinin TCK'nın 244. maddesinin 2. fıkrasındaki sisteme veri yerleştirme suçunu oluşturduğunu kabul etmiştir.

*“Sanığın Sosyal Güvenlik Kurumuna e-bildirge ile bilgisayar ortamında sahte işe giriş bildirgesi düzenleyerek işyerinde çalışmayan kişileri sigortalı olarak gösterdiği iddiasıyla açılan kamu davasında; e-bildirge, imza ve şifre ile bilgisayar ortamında işe giriş bildirelerinin verilmesi eyleminde, sahte oluşturulmuş maddi varlığa haiz, somut bir belge olmadığı, eylemin bu hali ile TCK'nın 244. maddesi 2. fıkrasında yazılı sisteme veri yerleştirme suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılığ ile yazılı şekilde resmi belgede sahtecilik suçundan hüküm kurulmuş olması...”*⁷⁴

sonucuna göre, fiziki olarak verilen işe giriş bildirelerinin içeriğinde sahtecilik bulunması ya da belgelerin e-bildirge şeklinde verilmesi durumunda, kurum tarafından bu bildirimlere istinaden düzenlenmiş belgelerin varlığı halinde eylemin TCK'nın 206/1. maddesinde düzenlenen resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunma suçunu oluşturacağı; fiziki olarak verilen işe giriş bildirelerinin imza kısımlarında sahtecilik bulunması halinde eylemin TCK'nın 207. maddesinde düzenlenen “özel belgede sahtecilik” suçunu oluşturacağı da nazara alınarak sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerektiği gözetilmeden eksik araştırma ile hüküm kurulması...” Yar. 11. CD, E. 2018/4004, K. 2019/2115, 28.02.2019, (UYAP).

⁷⁴ Yar. 11. CD, E. 2017/13703, K. 2017/5542, 13.09.2017; “Fikir ve eylem birliği içinde hareket eden sanıkların D. S. Ü. Ticaret Ltd. Şti'nde fiilen çalışmayan kişileri sigortalı olarak gösterdikleri iddiasıyla açılan kamu davasında, gerçeğin kuşkuya yer vermeyecek şekilde ortaya çıkarılması bakımından; A. K. ile adı geçen şirket arasında suç tarihlerinden önce düzenlenen hizmet sözleşmesi bulunup bulunmadığının araştırılması, bulunması halinde getirtilip incelenerek, sözleşme kapsamının ve sözleşmenin şirket adına kim tarafından imzalandığının tespit edilmesi; gerçekte çalışmadıkları halde sigortalı olarak gösterilen kişiler ile aynı dönemde fiilen çalışan kişilerin tespit edilerek, fiilen çalışan kişilerin tanık sıfatıyla dinlenmesi; şirketin gerçek yetkilisinin kim olduğunun, idari ve mali işlemler ile

Kanaatimizce, güvenli elektronik imzayla imzalanmış sahte elektronik işe giriş bildirgesine istinaden elektronik ortamda resmi veriler ve kayıtlar oluşturulduğundan anılan işe giriş bildirgeleri resmi belge mahiyetindedir. Bunun yanında ayrıca 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "*Bilgi ve belge isteme hakkı, bilgi ve belgelerin Kuruma verilme usûlü*" başlıklı 100. maddesindeki; "*Elektronik ortamda hazırlanacak bilgi ve belgeler adli ve idari makamlar nezdinde resmi belge olarak geçerlidir.*" şeklindeki özel düzenleme gereğince de elektronik işe giriş bildirgelerinin resmi belge olarak kabulü gerekmektedir. Bu nedenlerle Yargıtay'ın aksi yöndeki kararlarına iştirak etmediğimizi ifade etmek isteriz. Yargıtay'ın, bazı kararlarında bu yasal düzenlemeyi gözeterek suç vasfının yanlış tayin edilmiş olması nedeniyle ilk derece mahkemesi kararlarını bozduğu görülmektedir.

"5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 100. maddesinde yer alan "Elektronik ortamda hazırlanacak bilgi ve belgeler adli ve idari makamlar nezdinde resmi belge olarak geçerlidir." şeklindeki düzenleme karşısında sanığın bir başkasına ait şifreyi kullanarak çalışmayan kişilerin çalışmaya başladıkları yönünde e-bildirge hazırlaması şeklindeki eyleminin resmi

---

kimin ilgilendiğinin, bildirgelerin kimin talimatı ile düzenlendiğinin araştırılması; bildirgenin maddi varlığı haiz, somut bir belge olarak düzenlenip kuruma verilmesi eyleminin sübutu halinde, TCK'nın 207. maddesinde düzenlenen "özel belgede sahtecilik" suçunun oluşacağı, bildirgelerin e-şifre ile elektronik ortamda düzenlenip kuruma iletilmesi eyleminin sübutu halinde, TCK'nın 244/2, 43/1. maddelerinde düzenlenen "zincirleme olarak sisteme veri yerleştirme" suçunun oluşacağı, sahtecilik ve sisteme veri yerleştirme suçlarının oluşması için saik ve maksat aranmadığından genel kastın yeterli olduğu gözetilip, toplanan deliller birlikte değerlendirilerek sonucuna göre sanıkların hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken, eksik araştırma ve yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi, Yasaya aykırı..." Yar. 11. CD, E. 2017/4157, K. 2018/973, 07.02.2018; Aynı yönde Yar. 11. CD, E. 2014/9737, K. 2016/726, 28.01.2016; Yar. 11. CD, E. 2013/10595, K. 2015/31550, 03.12.2015, (UYAP).

---

evrakta sahtecilik suçunu oluşturup oluşturmayacağı tartışılmadan yazılı şekilde karar verilmesi Yasaya aykırı...".⁷⁵

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 04.04.2017 gün ve 2017/11-46 E., 2017/211 K. sayılı içtihadına göre; "E-imza sahibinin imza doğrulama verisinin ve kimlik bilgilerini birbirine bağlayan elektronik kayıt yani elektronik sertifikanın da yer almasıyla e-belge hukuken sonuç doğurmaya elverişli belge niteliğini kazanacaktır". Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 2016/1065 E., 2017/27 K. 24.01.2017 tarih ve sayılı kararında da benzer şekilde; "Gerçeğe aykırı olarak düzenlenen ödeme listelerinin elektronik imza ile imzalanmamış olması nedeniyle bu belgelerin gerçeğe uygun şekilde düzenlenerek maliyeye gönderilen ödeme listelerinin içeriğini sahteleştirerek nitelikte bulunmadığının kabulü gerekmektedir." şeklindeki açıklamalarda bulunmuştur. Kanaatimizce, bu içtihatlarından, Genel Kurul'un, güvenli elektronik imzayı el yazısıyla atılan imzaya eşdeğer gördüğü ve bu imzayla oluşturulmuş olan elektronik belgeyi resmi belge olarak kabul ettiği sonucuna ulaşılabilir.

Ancak Genel Kurul, yeni tarihli bir kararıyla, anılan içtihatlarıyla çelişki oluşturacak nitelikte bir sonuca ulaşmıştır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun, 29.09.2020 tarih, 2017/11-1122 esas, 2020/381 karar sayılı kararına göre;

"5237 sayılı TCK'da 765 sayılı mülga TCK'dakine benzer biçimde elektronik verilerin "belge" olarak kabul edilebileceklerine ve sahtecilik suçunun konusunu oluşturabileceklerine ilişkin bir norm mevcut değildir. Bu nedenle kanunilik ilkesi gereğince elektronik belgelerin sahtecilik suçuna konu olabilmesi ve ceza hukuku korumasından yararlanabilmesi için yasa hükmüyle "belge" olarak nitelenmesi zorunludur". Yargıtay bu kararıyla "kanunilik ilkesi"ni gerekçe göstererek elektronik belgelerin sahtecilik suçunun konusunu oluşturabilmeleri için bu konuda yasal bir düzenleme yapılmış olmasının zorunlu olduğu hususunu benimsemiştir. Yargıtay,

---

⁷⁵ Yar. 8. CD, E. 2012/31922, K. 2013/29069, 12.12.2013, (UYAP).

anılan kararında ayrıca, gerçeğe aykırı elektronik işe giriş bildirgesi düzenlenmesi hâlinde eylemin Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 11 ve 15. maddeleri gereğince elektronik ortamda düzenlenmesi gereken işe giriş bildirgelerinin 5510 sayılı Kanun'unun 100. maddesi gereğince TCK'nın 204/1. maddesinde düzenlenen resmî belgede sahtecilik suçu ile birlikte TCK'nın 244/2. maddesinde düzenlenen sisteme veri yerleştirme suçunu da oluşturacağını kabul etmiştir. Bu bağlamda, TCK'nın 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenlemenin elektronik belgelerde yapılacak sahtecilik eylemlerine ilişkin özel norm niteliğinde olduğunu, özel normun önceliği ilkesi gereğince de sanık hakkında genel normun değil özel normun uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Yargıtay bu kabullerden hareketle, sanığın eyleminin TCK'nın 204. maddesinin birinci fıkrasında yer alan resmî belgede sahtecilik suçuna göre özel norm niteliğinde olduğu gerekçesiyle aynı Kanun'unun 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki bilişim sistemine veri yerleştirme suçunu oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır.⁷⁶

⁷⁶ “Mali müşavir olan şikâyetçi Y. H.’in bürosunda çalışması nedeniyle mükelleflere ait elektronik bildirge şifrelerini öğrenen sanık S. E.’in, iş yerinden ayrıldıktan sonra katılan Ç. K.’e ait şifreyi onun bilgisi dışında kullanarak Y. K. isimli iş yerinde gerçekte çalışmayan M. F. Y., A. M., F. K., Ö. A., Ö. A. ve H. E. isimli kişileri sanki bu iş yerinde çalışıyorlarmış gibi gösterip haklarında gerçeğe aykırı elektronik işe giriş bildirgeleri düzenlediği olayda; suç tarihinde yürürlükte bulunan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 11 ve 15. maddeleri gereğince elektronik ortamda düzenlenmesi gereken işe giriş bildirgelerinin 5510 sayılı Kanun'unun 100. maddesi gereğince adli ve idari makamlar nezdinde resmî belge niteliğinde olacağı ve elektronik ortamda düzenlenecek bu belgeler üzerinde yapılacak sahtecilik eylemlerinin de resmî belgede sahtecilik suçunu oluşturacağı öngörülmüş ve Yerel Mahkemece sanık hakkında TCK'nın 204. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen resmî belgede sahtecilik suçundan mahkûmiyet hükmü kurulmuş ise de aynı Kanun'unun 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki “Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” şeklindeki düzenleme karşısında sanığın eyleminin

Mevzuatta, ceza kanunundaki sahtecilik suçlarını düzenleyen maddelerin elektronik belgelere uygulanamayacağını gösteren herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Kanaatimizce, elektronik belgeler, belge kavramının bütün unsurlarını haiz olduklarından bunların resmi belge olduklarını özel olarak düzenleyen herhangi bir yasal düzenlemeye gerek kalmaksızın TCK anlamındaki belge kavramına dâhildirler. Güvenli elektronik imzayla imzalanmış olan elektronik veriler bütün unsurlarını içerdiğinden, bunları belge olarak değerlendirdiğimizde ne kıyas yasağı ne de suç ve cezada kanunilik ilkesi ihlal edilmektedir.⁷⁷ Ceza Genel Kurulu'nun yukarıda anılan 29.09.2020 tarih, 2017/11-1122 esas, 2020/381 karar sayılı kararındaki kabul doğrultusunda düşünüldüğünde, resmi belge olduklarına dair özel bir yasal düzenlemeye konu edilmeyen tüm elektronik belgelerin kanuni anlamda resmi belge olarak kabul edilmemeleri gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle, aksi görüşün kabulü halinde, yasal bir düzenlemeyle resmi belge oldukları özel olarak belirtilmediği takdirde UYAP'ta kayıtlı belgeler örneğin mahkeme ilamları da dâhil olmak üzere birçok kamu kurumunun resmi sistemlerinde kayıtlı elektronik belgelerin, TCK anlamda belge olmadıkları sonucuna ulaşılır. Zira örneğin UYAP'ta kayıtlı mahkeme ilamlarının resmi belge olduklarına

---

aynı zamanda bilişim sistemine veri yerleştirme suçunu da oluşturduğu, TCK'nun 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki bu düzenlemenin elektronik belgelerde yapılacak sahtecilik eylemlerine ilişkin özel norm niteliğinde olduğu ve özel normun önceliği ilkesi gereğince de sanık hakkında genel normun değil özel normun uygulanması gerektiği hususları göz önünde bulundurulduğunda, sanığın eyleminin TCK'nun 204. maddesinin birinci fıkrasında yer alan resmî belgede sahtecilik suçuna göre özel norm niteliğinde olan aynı Kanun'un 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki bilişim sistemine veri yerleştirme suçunu oluşturduğu kabul edilmelidir". Yar. CGK, E. 2017/11-1122, K. 2020/381, 29.09.2020, (UYAP).

⁷⁷ Aynı görüşte Tekin, "Resmi Belgede Sahtecilik," 94-95; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 252-253; Gözel, *Elektronik Belge*, 189.

dair herhangi bir açık yasal düzenleme bulunmamaktadır. Oysaki bunların resmi belge olarak kabul edilmeleri yönünde bir uygulama gelişmiştir.

III. ELEKTRONİK İMZA

A. Elektronik İmza Kavramı

İmzanın sözlük anlamı; *“Bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işaret”*⁷⁸dir. Bu tanımlama gözetildiğinde, imzanın varlığının kabulü için yazılı kâğıt ve kalemin mevcudiyeti şartı bulunmamaktadır. Bir sembolün varlığı ve belgenin muhtevasıyla anılan belgeyi düzenleyen kişinin iradesinin örtüşmesi yeterli kabul edilmelidir. Bu bakımdan elektronik bir kayıt ya da verideki sembol veya kodların da imza olarak kabul edilmelerinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Elektronik ortamda (dijital ortam) yapılan işlemlerde en önemli ihtiyaç güvenlidir. Bu güvenliği sağlayıp gizlilik, işlem emniyeti ve bunun yanında dijital ortamdaki iş ve işlemleri gerçekleştiren kişilerin hüviyetlerinin gerçekliğini garanti edebilmek başka bir ifadeyle belgeyi düzenleyen kişinin tespit edilebilmesi ve belgeyle bunu düzenleyen arasındaki bağın inkârının önüne geçilmesi amacıyla elektronik imza tekniği geliştirilmiştir. Elektronik imzanın, dijital ortamda gerçekleştirilen hukuki işlemler bakımından gerekli olan güvenlik, işlemi yapan kişinin kimliğinin belirlenmesi, yapılan işlemin inkârının önlenmesi unsurlarını sağlamaya yönelik olarak ortaya çıkarıldığı söylenebilir. Bu tekniğin yasal olarak geçerliliğinin sağlanması bakımından da gerekli düzenlemeler yapılmaktadır. Ülkemizde bu yöndeki düzenleme 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’yla ortaya konulmuştur.⁷⁹ 5070 sayılı Kanun m.3/b'deki düzenlemede elektronik imza; *“başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik*

⁷⁸ <https://sozluk.gov.tr/>, erişim tarihi:20.03.2021.

⁷⁹ Önder, “Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza,” 29-31.

doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veri" şeklinde tanımlanmıştır. 1999/93 sayılı Avrupa Birliği Direktifi m.2'de elektronik imza; "diğer elektronik verilere eklenen veya bunlarla mantıksal olarak ilişkilendirilen ve bir kimlik doğrulama yöntemi işlevi gören elektronik biçimdeki veriler"⁸⁰ şeklinde tanımlanmıştır. Elektronik imza, bu tanımlamaların yanında; "Elektronik ortamda oluşturulmuş bir mesajın bütünlüğünü ve değişmemişliğini ifade eden, aynı zamanda mesaj sahibinin kimliğini tanımlamaya yarayan her türlü elektronik işaret",⁸¹ "başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veridir. E-imza olarak da bilinir. Elektronik ortamlarda imza yerine kullanılabilen yasal kimlik doğrulama sistemi"⁸² şeklinde de tanımlanmaktadır. Anılan kavram Amerika Birleşik Devletleri Küresel ve Ulusal Ticarete Elektronik İmza Kanunu'nun (Electronic Signatures in Global and National Commerce Act) tanımlar bölümünde; "Bir sözleşmeye veya başka bir kayda iliştilirilmiş veya mantıksal olarak ilişkilendirilmiş ve kaydı imzalamaya niyetiyle bir kişi tarafından yürütülen veya benimsenen elektronik bir ses, sembol veya işlem"⁸³ şeklinde tanımlanmaktadır.

Elektronik iletişimde beş güvenlik unsurunun sağlanmış olması gerekmektedir. Bunlar, güvenilirlik, veri bütünlüğü, yetkili şahsın belirlenebilirliği, inkâr edilememe ve giriş korumasıdır. Elektronik imzayla oluşturulmuş olan belgeler üzerinde yapılacak her türlü değiştirme ve silme işlemlerinin elektronik araçlarla yapılacak kontroller yoluyla tespiti olanaklıdır. Dolayısıyla, bu belgeler üzerinde yapılan sahtecilik

⁸⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0093>, erişim tarihi:15.03.2021.

⁸¹ Önder, "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza," 3.

⁸² https://tr.wikipedia.org/wiki/Elektronik_imza, erişim tarihi:20.03.2021.

⁸³ https://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_Signatures_in_Global_and_National_Commerce_Act#Definitions, erişim tarihi:21.03.2021.

fiillerinin ortaya çıkartılması klasik anlamdaki belgeler üzerinde gerçekleştirilen fiillere oranla daha kolaydır. Bu sebeple değiştirilemez bir belgenin belgeyi gizli anahtarıyla imzalayan kişiden sâdır olduğunu kabul etmek gerekmektedir.⁸⁴

Kural olarak imza elle atılır.⁸⁵ 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m.15'te imzanın elle atılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. İmzanın el dışında bir araçla atılması, aynı yasanın 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen durumlarda geçerli kabul edilir. Bu maddede güvenli elektronik imzanın da el yazısıyla atılmış imzanın bütün hukuki sonuçlarını doğuracağı ifade edilmiştir. Bu düzenlemeyle nitelikli elektronik imza, el yazısı imzanın eşdeğeri kabul edilmiştir.⁸⁶ Elektronik imzanın, elle atılan imzayla eşdeğerde kabul edilebilmesi için imzalayan şahsın hüviyetinin tespiti ve imzalanan irade beyanıyla imza arasında bağlantı (sonuçlandırma) işlevlerini içermesi gerekmektedir. Bu unsurları içeren bir elektronik imzanın, ispat fonksiyonunu da haiz olduğu kabul edilecektir.⁸⁷

Elektronik İmza el yazısıyla imzanın bir istisnası değildir. El yazısıyla imzanın istisnaları mevzuatta buna izin verilmesi şartıyla, fiziki belge üzerinde şahıslardan kaynaklanan sebeplerle ıslak imza atma olanağının bulunmadığı durumlarda söz konusu olur. Fiziki belge üzerine yasanın öngördüğü şekillerde oluşturulur. Elektronik imzaysa elle atılan imzanın dijital ortamdaki karşılığı olup işlev ve doğurduğu sonuçlar itibariyle elle atılan imzanın alternatifidir.⁸⁸

⁸⁴ Erturgut, *Medeni Usul*, 55-58.

⁸⁵ Erman, "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka "Mefhumu," 172; Erman ve Özek, *Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar*, 311; Soyaslan, *Özel Hükümler*, 486.

⁸⁶ İnci Biçkin, "Elektronik İmza Kanunu ve Getirdiği Düzenlemeler," *Yargıtay Dergisi* 30, no. 3 (2004): 358.

⁸⁷ Erturgut, *Medeni Usul*, 104.

⁸⁸ Önder, "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza", 25.

Elektronik imzanın el yazısıyla atılan imzayla eşit kabul edilebilmesi için iki şartın gerçekleşmesi gerekir. Bu şartlar; belgeyi imzalayanın kimliğinin tespiti ve imzalanan metinle imza arasında bağlantı, yani sonuçlandırma işlevidir. Bu iki şartın gerçekleşmesi durumunda imzanın ispat fonksiyonu da sağlanmış olacaktır.⁸⁹Mevcut mevzuat gözetildiğinde ancak nitelikli elektronik imzayı içeren belgeler hukuken ıslak imzayla eşdeğerde kabul edilebilmektedir.⁹⁰ Bu husus 5070 sayılı Kanun m.5'te; "*Güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğurur.*" şeklinde ifade edilmiştir.

Güvenli elektronik imzanın yanında basit elektronik imza olarak adlandırılan imzalar da bulunmaktadır. Bu tür imzalara örnek olarak kişilerin biyometrik özelliklerini esas alarak kullanılan örneğin ses, parmak izi ya da göz retinası taranmasının söz konusu olduğu imzalar, elle atılıp tarayıcıdan bilgisayara (elektronik ortama) aktarılanlar, kredi kartları için kullanılan PIN, bilgisayara ve cep telefonlarının ekranlarına doğrudan bu iş için özel olarak yapılmış kalemle atılanlar ve çift anahtarlı kriptografi tekniğiyle üretilmiş bulunan dijital (sayısal) imzalar gösterilebilir. Bu bağlamda elektronik imzanın, bir belgenin elektronik ortamda imzalanması için kullanılabilen yöntemlerin tümünü ifade bir üst kavram olduğu söylenebilir.⁹¹ Şimdilik basit elektronik imzalı belgelerin yasal anlamda belge olarak kabul edildiğini söylemek olanaklı görünmemektedir.⁹² Ancak Avrupa Birliği Direktifi m.5'te güvenli elektronik imza içeren yazılar dışında kalıp diğer elektronik imzalarla imzalanmış yazıların da hukuki etki doğurmasına veya

---

⁸⁹ Erturgut, *Medeni Usul*, 104.

⁹⁰ İnci Bıçkin, "Elektronik İmza ve Elektronik İmza ile İlgili Yasal Düzenlemeler." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no. 63 (2006): 23.

⁹¹ Erturgut, *Medeni Usul*, 61; Önder, "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza," 31.

⁹² Güngör, *Resmi Belgelerde*, 47.

yargılamada caiz delil olarak kullanılmasına engel olunmaması gerektiği ifade edilmiştir.⁹³ Kanaatimizce, Avrupa Birliği direktifinde belirtildiği üzere diğer elektronik imzalarla imzalanmış olan yazıların da güvenli elektronik imzadaki kadar güçlü olmasa dahi hukuki anlamda sonuç doğurduklarının kabulü gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, "*delil serbestisi ilkesi*"nin bir sonucu olarak dijital deliller de yargılama sürecinde kullanılabilenlerdir.⁹⁴

1. İstisnai Durumlar

5070 sayılı Kanun m.5/2'ye göre; "*Kanunların resmi şekle veya özel bir merasime tabi tuttuğu hukuki işlemler ile banka teminat mektupları dışındaki teminat sözleşmeleri, güvenli elektronik imza ile gerçekleştirilemez.*" Bu düzenlemeyle elektronik imzanın uygulama alanını daraltılmaktadır. Düzenlemeyle banka teminat mektupları maddedeki sınırlama kapsamının dışında bırakılmıştır. Bu maddede belirtilen hukuksal işlemlerin öngörülen usulde yapılması zorunlu şekil şartı olup bunların elektronik imzayla imzalanması olanağı bulunmamaktadır. Aksi durumda anılan işlemler geçersiz olacaktır. Ancak bu sınırlama, resmi belgelerin tamamını kapsamayıp yalnızca mevzuatın özel usuller öngördüğü hukuki işlemlere ilişkin belgeler ve teminat sözleşmeleri bakımından geçerlidir. Dolayısıyla diğer tüm resmi belgeler nitelikli elektronik imza kullanılarak imzalanabilir⁹⁵. Kanunların resmi şekle veya özel bir merasime tabi tuttuğu hukuki işlemlere örnek olarak; noterlerde yapılan işlemler, resmi vasiyetname, kefalet sözleşmeleri, evlenme akdi, tescil zorunluluğu bulunan işlemler örneğin gayrimenkul ve motorlu

⁹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0093>, erişim tarihi:15.03.2021; Erturgut, *Medeni Usul*, 61.

⁹⁴ Çetin Arslan, "Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi," *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi* 3, no. 2 (2015): 257.

⁹⁵ Güngör, *Resmi Belgelerde*, 48; Önder, "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza," 65.

araç alım satımı gibi işlemler gösterilebilir. Ancak teknolojik gelişmeler gözetilerek getirilecek yasal düzenlemelerle elektronik ortamda yapılabileceklerinin belirtilmesi halinde, bunlarında elektronik belge olarak düzenlenmesi söz konusu olabilecektir. Bu bağlamda 6572 Sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6. maddesiyle Noterlik Kanunu'na eklenen 198/A maddesinde, Kanunda öngörülen noterlik işlemlerinin elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla Noterlerde yapılan işlemlerin Noterlik Kanunu'na eklenen 198/A maddesi kapsamında kalması halinde bunların elektronik olarak yapılabilmeleri mümkün olmaktadır. Bunların dışında, 5070 sayılı Kanun m.5/2'deki hüküm kapsamında kalan işlemlerin şimdilik elektronik yollarla yapılamayacağı ve elektronik imza kullanılarak bu işlemlerin yapılması durumunda da geçersiz olacakları anlaşılmaktadır.⁹⁶

Maddede belirtilen istisnalardan biri kambiyo senetleridir. Kambiyo senetleriyle ilgili olarak 6102 sayılı TTK. "İmzalar" başlıklı 756. maddesine göre (mülga TTK. md.668) "*Police üzerindeki beyanların el ile imza edilmesi gerekir. El ile atılan imza yerine, mekanik herhangi bir araç veya elle yapılan veya onaylanmış bir işaret veya resmi bir şahadetname kullanılamaz.*" Bu hükmüyle Kanun, kambiyo senetlerinin mutlaka elle imzalanmasını şart koşmuş olup değişik gerekçelerle imza atamayan kişilerin Borçlar Kanunu'nun 16. maddesindeki istisnalardan yararlanmalarına da olanak tanımamıştır.⁹⁷ Kambiyo senetlerinin yürürlükteki mevzuat gereğince elle imzalanması zorunlu şekil şartıdır. Yasal düzenlemeler değişmedikçe bunların elektronik imzayla imzalanmaları hâlinde ortada

⁹⁶ Önder, "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza," 65.

⁹⁷ Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2018), 200.

geçerli bir kambiyo senedinin bulunduğu kabulü mümkün olmayacaktır.⁹⁸

B. Güvenli Elektronik İmza

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun "*Güvenli Elektronik İmza*" başlıklı 4. maddesinde elektronik imzanın unsurları olarak;

- * Münhasıran imza sahibine bağlı olma,
- * Sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulma,
- * Nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlama,
- * İmzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlama hususları sayılmıştır.

Bu düzenlemeye göre güvenli elektronik imzanın varlığı; kişiye hasredilmiş olmasına, nitelikli elektronik sertifikayı içeren imzayla oluşturulmasına, meydana getiren kişinin hüviyetinin belirlenebilmesi olanaklarını içerip içermediğine bağlıdır. Güvenli elektronik imzanın, bu sayılanların yanında ayrıca imzalandıktan sonra bu belgeye herhangi bir müdahalede bulunulup bulunulmadığının tespitine olanak tanıyan teknik imkânları da barındırması gerekmektedir.

Aynı yasanın güvenli elektronik imzanın hukuki sonucu ve uygulama alanı başlıklı 5. Maddesinde; güvenli elektronik imzanın ıslak imzayla aynı hukuki sonucu doğuracağı vurgulandıktan sonra kanunların resmi şekil veya özel bir usule tabi tuttuğu hukuki işlemler ve banka teminat mektupları dışındaki teminat sözleşmelerinin güvenli elektronik imzayla gerçekleştirilemeyeceği belirtilmiştir.

---

⁹⁸ Erturgut, *Medeni Usul*, 124.

Güvenli elektronik imza, el yazısı (ıslak) imzanın işlevlerini yerine getirebilmektedir. Yani ıslak imzayla güvenli elektronik imza hukuki ve fonksiyonel anlamda eşittir. Elle atılan imzayla yapılabilecek her türlü işlem güvenli elektronik imza yoluyla da yapılabilir.⁹⁹ Elektronik imzada veri güvenliğinin, el yazısıyla imzaya nazaran daha yüksek olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital imzada verinin bütünlüğünün sonraki müdahalelere karşı korunması, belgeyi imzalayanın kimliğinin tespitine olanak sağlanması, imzayla metin arasındaki irtibatın kolaylıkla ve güvenilir bir şekilde belirlenebilmesi ve imzanın kontrolünün tamamen elektronik ortamda ve otomatik olarak yapılması hususları gözetildiğinde nitelikli elektronik imza içeren belgelerin el yazısıyla atılan imzayı içeren klasik anlamdaki belgelerden daha güvenli olduğu açıkça anlaşılacaktır.¹⁰⁰

Güvenli elektronik imza, elle atılan imzadaki gibi belgenin bunu imzalayandan sadır olduğuna dair işlevi yerine getirmesinin yanı sıra elektronik verileri her türlü müdahaleye karşı da korumaktadır. Dolayısıyla bu imzayı içeren belgeler üzerinde sahtecilik fiillerinin gerçekleştirilmesi kâğıt ya da maddi varlığı bulunan bir şey üzerine yazılan yazılara oranla daha zordur.¹⁰¹

5070 sayılı Kanunu'nun 5. maddesinin gerekçesinde de vurgulandığı üzere güvenli elektronik imzanın ıslak imzayla hukuken aynı hüküm ve sonuçları doğurabilmesi için öncelikli olarak Elektronik İmza Kanunu başta olmak üzere yasal düzenlemelere uygun olması zorunludur. Dolayısıyla güvenli elektronik imzanın mevzuata aykırı olması hâlinde ıslak imzayla

---

⁹⁹ Önder, "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza," 44.

¹⁰⁰ Erturgut, *Medeni Usul*, 55.

¹⁰¹ Güngör, *Resmi Belgelerde*, 47.

aynı nitelikte kabul edilmesi olanaklı değildir.¹⁰² Yasanın aradığı şartları taşımayan bir elektronik imza güvenli elektronik imza vasfını haiz olamayacaktır. Bütün bu özellikleri ve yasal düzenlemeler gözetildiğinde, güvenli elektronik imzanın, ıslak imzanın tüm işlevlerini tamamen yerine getirdiği, bunların hukuki ve fonksiyonel anlamda eş değer olduğu görülmektedir.¹⁰³ Yürürlükteki mevzuat gözetildiğinde, elektronik imza çeşitleri arasında yalnızca güvenli elektronik imza içeren yazılar yasal anlamda belge olarak kabul edilebilir.¹⁰⁴

IV. ELEKTRONİK İMZALI BELGELERİN BENZER DÜZENLEMELER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Elektronik belgeler üzerinde gerçekleştirilen eylemlerin 5070 sayılı yasanın 16 ve 17. maddeleri ve 5237 sayılı TCK'nın 244. maddesi kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususları da tartışılmaktadır.¹⁰⁵

5070 sayılı Kanun'un "*İmza oluşturma ve verilerin izinsiz kullanımı*" başlıklı 16. maddesine göre; "*Elektronik imza oluşturma amacı ile ilgili kişinin rızası dışında; imza oluşturma verisi veya imza oluşturma aracını elde eden, veren, kopyalayan ve bu araçları yeniden oluşturanlar ile izinsiz elde edilen imza oluşturma araçlarını kullanarak izinsiz elektronik imza oluşturanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu suçlar elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenirse bu cezalar yarısına kadar artırılır.*";

Aynı kanunun "*Elektronik sertifikalarda sahtekârlık*" başlıklı 17. maddesine göre ise; "*Tamamen veya kısmen sahte elektronik sertifika*

---

¹⁰² Mehmet Ertan Yardım, "Elektronik İmza ve Elektronik İmzanın Medeni Usul Hukukumuzda Etkileri" (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2006), 77.

¹⁰³ Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 248 vd.

¹⁰⁴ Güngör, *Resmi Belgelerde*, 47.

¹⁰⁵ Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 251.

---

oluşturanlar veya geçerli olarak oluşturulan elektronik sertifikaları taklit veya tahrif edenler ile bu elektronik sertifikaları bilerek kullananlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yüz gündenden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılır. Yukarıdaki fıkrada belirtilen suçlar elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenirse bu cezalar yarısına kadar artırılır."

Görüldüğü gibi 5070 sayılı Kanun'un 16 ve 17. maddelerinde elektronik ortamda düzenlenen sahte belgelerden değil izinsiz imza oluşturulması ve sertifikada sahtecilik yapılması gibi eylemlerden bahsedilmektedir. Bu bağlamda, anılan Kanunun 16. maddesindeki suçun oluşması için elektronik imza oluşturmak maksadıyla ilgili kişinin rızası dışında, imza oluşturma verisi ya da imza oluşturma aracının elde edilmesi, üçüncü şahıslara verilmesi, kopyalanması ve bu araçların yeniden oluşturulmasıyla izinsiz elde edilen imza oluşturma araçlarının kullanılması suretiyle izinsiz elektronik imza oluşturulması şeklindeki hareketlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Kanunun 17. maddesindeki suçun oluşması için ise elektronik sertifikaların tamamen veya kısmen sahte oluşturulması veya geçerli olarak oluşturulan elektronik sertifikaların taklit veya tahrif edilmesi ve bu elektronik sertifikaların bilerek kullanılması şeklindeki hareketlerin yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla bu kanun maddelerinin sahte elektronik belge düzenlenmesi ve kullanılması hâlinde uygulanamayacağı kanaatindeyiz.¹⁰⁶ Bunun gibi TCK'nın "Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme" başlıklı 244/2. maddesinin de e-belgede yapılan sahtecilik eylemlerinde uygulanabileceği düşünülebilir. Anılan maddeye göre;

"(1) Bir bilişim sisteminin işleyişini engelleyen veya bozan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

---

¹⁰⁶ Aynı görüşte bkz. Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 297.

(2) *Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*

(3) *Bu fiillerin bir banka veya kredi kurumuna ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait bilişim sistemi üzerinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.*

(4) *Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmaması hâlinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur."*

Maddenin ikinci fıkrasıyla, "verilerin bozulması, yok edilmesi, değiştirilmesi, erişilmez kılınması, sisteme veri yerleştirilmesi, mevcut verilerin başka bir yere gönderilmesi" fiilleri yaptırım altına alınmıştır. Bu fıkroda düzenlenen suçun konusunu bilişim sistemindeki veriler oluşturmaktadır¹⁰⁷. Başka bir ifadeyle fıkradaki düzenlemenin, belge özelliğini haiz olmayan elektronik veriler üzerinde gerçekleştirilen eylemlere ilişkin olduğu ve elektronik belge niteliğini kazanmış olan veri bütününe kapsamadığı ifade edilebilir. Zira elektronik belgelerin, elektronik verilerin bir araya gelip anlamlı bir bütün oluşturması sonucunda oluşturduğu gözetildiğinde elektronik bir belgede sahtecilik fiili, bu belgeyi oluşturan verilere müdahale edilmesi, bu bağlamda anılan verilerin değiştirilmesi, bozulması, yok edilmesi yoluyla ya da bilişim sistemine veri yerleştirilmesi suretiyle gerçekleştirilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır¹⁰⁸. Dolayısıyla eylemin, belge niteliğini haiz veriler bütünü üzerinde gerçekleştirilmesi durumunda TCK'nın belgede sahteciliği düzenleyen 204 vd. maddeleri hükümlerinin; aksi durumdaysa aynı Kanununun 244/2. fıkrasının kapsamında kalacağı kanaatindeyiz. Konuya örnek vermek gerekirse Sosyal

¹⁰⁷ Koca ve Üzülmez, *Özel Hükümler*, 914.

¹⁰⁸ Dülger, *Elektronik Belge*, 178.

Güvenlik Kurumunda çalışan bir kamu görevlisinin bir kişiye ait sigortalılık bilgilerini kurumun elektronik sistemi üzerinden gerçeğe aykırı olarak değiştirmesi durumunda TCK'nın 244. maddesinin 2. fıkrasındaki suç söz konusu olur. Çünkü sistem üzerinde önceden mevcut olan ve belge niteliğini taşımayan veriler değiştirilmiştir. Ancak aynı görevlinin dijital ortamda elektronik belge meydana getirmesi durumunda, örneğin sistemde sahte elektronik işe giriş bildirgesi düzenlemesi durumunda kamu görevlisinin sahte resmi belge düzenlemesinden bahsedilir. Bu ikinci durumda fail elektronik verileri kullanarak dijital ortamda belge özelliklerini taşıyan bir veri bütünü meydana getirmiştir. Her iki durumda da sisteme veri girilmektedir. Ancak birinci durumda sisteme yerleştirilen veriler bir belgeye vücut vermemekte, ikinci haldeyse sisteme yüklenen veriler birleşerek sahte bir belgeyi meydana getirmektedirler.¹⁰⁹

Sisteme veri yerleştirilmesi suretiyle sahte belge oluşturulması durumunda eylem, TCK'nın 204 vd. maddeleri ile 244/2. fıkralarındaki suçlara temas etmektedir. Burada TCK'nın 212. maddesi gereğince her iki suçtan ayrı cezaya hükmedilmesi gerektiği ileri sürülebilir. Kanaatimizce, ortada belge niteliğini kazanmış veriler bütünüünün bulunması durumunda eylemin belgede sahtecilik suçları bakımından özel norm olan TCK m.204 vd. maddeleri kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak ortada belge özelliklerini taşıyan bir yazının bulunmaması durumunda TCK'nın 244/2. maddesi gündeme gelebilir. Doktrinde, TCK'nın 244. maddenin 4. fıkrasındaki; *"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suçu oluşturmaması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur."* şeklindeki düzenleme gereğince eylemin ancak başka bir suçu

¹⁰⁹ Taşdemir, Belgelerde Sahtecilik, 253.

oluşturmaması halinde TCK m.244'ün uygulama olanağı bulacağı ileri sürülmektedir¹¹⁰. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Yargıtay bazı kararlarında bu tür eylemlerin TCK'nın 244. maddesi kapsamında kaldığını kabul etmektedir.¹¹¹

¹¹⁰ Dülger, *Elektronik Belge*,178-179.

¹¹¹ "Mali müşavir olan şikâyetçi Y.H.'in bürosunda çalışması nedeniyle mükelleflere ait elektronik bildirge şifrelerini öğrenen sanık S. E.'in, iş yerinden ayrıldıktan sonra katılan Ç.K.'e ait şifreyi onun bilgisi dışında kullanarak Y. K. isimli iş yerinde gerçekte çalışmayan M. F. Y., A. M., F. K., Ö. A., Ö. A. ve H. E. isimli kişileri sanki bu iş yerinde çalışıyorlarmış gibi gösterip haklarında gerçeğe aykırı elektronik işe giriş bildirgeleri düzenlediği olayda; suç tarihinde yürürlükte bulunan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 11 ve 15. maddeleri gereğince elektronik ortamda düzenlenmesi gereken işe giriş bildirgelerinin 5510 sayılı Kanun'un 100. maddesi gereğince adli ve idari makamlar nezdinde resmî belge niteliğinde olacağı ve elektronik ortamda düzenlenecek bu belgeler üzerinde yapılacak sahtecilik eylemlerinin de resmî belgede sahtecilik suçunu oluşturacağı öngörülmüş ve Yerel Mahkemece sanık hakkında TCK'nın 204. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen resmî belgede sahtecilik suçundan mahkûmiyet hükmü kurulmuş ise de aynı Kanun'un 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki "Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" şeklindeki düzenleme karşısında sanığın eyleminin aynı zamanda bilişim sistemine veri yerleştirme suçunu da oluşturduğu, TCK'nın 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki bu düzenlemenin elektronik belgelerde yapılacak sahtecilik eylemlerine ilişkin özel norm niteliğinde olduğu ve özel normun önceliği ilkesi gereğince de sanık hakkında genel normun değil özel normun uygulanması gerektiği hususları göz önünde bulundurulduğunda, sanığın eyleminin TCK'nın 204. maddesinin birinci fıkrasında yer alan resmî belgede sahtecilik suçuna göre özel norm niteliğinde olan aynı Kanun'un 244. maddesinin ikinci fıkrasındaki bilişim sistemine veri yerleştirme suçunu oluşturduğu kabul edilmelidir". Yar. CGK, E. 2017/11-1122, K. 2020/381, 29.09.2020; "Sanığın Sosyal Güvenlik Kurumuna e-bildirge ile bilgisayar ortamında sahte işe giriş bildirgesi düzenleyerek işyerinde çalışmayan kişileri sigortalı olarak gösterdiği iddiasıyla açılan kamu davasında; e-bildirge, imza ve şifre ile bilgisayar ortamında işe giriş bildirgelerinin verilmesi eyleminde, sahte oluşturulmuş maddi varlığa haiz, somut bir belge olmadığı, eylemin bu hali ile TCK'nın 244. maddesi 2. fıkrasında yazılı sisteme veri yerleştirme suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılğı ile yazılı şekilde resmi belgede sahtecilik suçundan hüküm kurulmuş olması..." Yar. 11. CD, E. 2017/13703, K. 2017/5542, 13.09.2017, (UYAP).

Kişiye ait elektronik imzanın, onun rızası dışında kullanılarak düzenleyeni imza sahibiymiş gibi sahte elektronik belge oluşturulması da söz konusu olabilir. Bu durumda, EİK m.17 ve TCK'nın 204 vd. maddeleri gündeme gelmektedir. Uygulamada bu husus özellikle elektronik işe giriş bildirgeleri üzerinden yapılan tartışmalara konu olmaktadır. Örneğin mali müşavir olan şikâyetçi Y.'ye ait büroda çalışan ve daha sonra bu iş yerinden ayrılan sanık S.'ın, haksız olarak elde ettiği şifreyi kullanarak büronun müşterilerinden olan Y. Kuyumculuk isimli iş yerinde gerçekte çalışmamasına rağmen çalışıyormuş gibi H. E. isimli kişi hakkında işe giriş bildirgesi (elektronik bildirme) düzenlediği olayda eylemin hangi madde kapsamında değerlendirilmesi gerektiği tartışmalara konu olmaktadır. Burada kişiye ait elektronik imzanın onun rızası dışında kullanılması nedeniyle EİK m.17 hükmünün uygulanabileceği düşünülse de imzanın kullanılması sonucunda sahte bir belge meydana getirildiğinden (işe giriş bildirgesi) özel norm niteliğindeki TCK m.204'ün uygulanması gerektiği kanaatindeyiz. Aynı eylem kapsamında hem başkasına ait elektronik imzanın rıza dışında kullanılması hem de belgede sahtecilik yapılmış olması nedeniyle belgede sahtecilik suçları bakımından özel bir içtima kuralı getiren TCK'nın 212. maddesi gereğince EİK m.17 ile TCK m.204/1'in bir arada tatbiki gerektiği düşünülebilir. Ancak doktrinde, m.212 hükmünün, ancak TCK'da düzenlenen suçlar yönünden geçerli olduğu, bu hükmün TCK dışındaki kanunlarda uygulanamayacağı, özel ceza kanunları ve ceza içeren diğer kanunlarda açık bir düzenleme bulunmadıkça TCK m.212 hükmüne dayanılarak cezaların içtima ettirilemeyeceği hususu savunulmaktadır¹¹². Yargıtay uygulaması da bu doğrultudadır¹¹³. Uygulama ve doktrindeki bu kabul gözetildiğinde özel yasa niteliğindeki EİK

¹¹² Gökçen, *Belgede Sahtecilik Suçları*, 353.

¹¹³ Yar. CGK, E. 2010/7-38, K. 2010/79, 06.04.2010, (UYAP).

m.17'deki bu düzenleme nedeniyle ayrı cezaya hükmedilemeyeceği sonucuna ulaşılabilir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, yukarıda da değinilen bir kararında, başkasının elektronik imzasının izinsiz olarak kullanılması suretiyle sahte elektronik işe giriş bildirgesi düzenlenmesi olayında eylemin TCK'nın 204/1 ve 244/2. fıkralarındaki suçlara temas ettiğini belirtmiştir. Yargıtay, anılan kararında, elektronik belgelerde yapılacak sahtecilik eylemlerine ilişkin özel norm niteliğinde olduğu gerekçesiyle TCK'nın 244/2. fıkrasının uygulanması gerektiğine hükmetmiştir¹¹⁴.

V. 765 VE 5237 SAYILI TCK'DAKİ DURUM

Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinin "*Bilgisayarlara İlişkili Sahtecilik Fiilleri*" başlıklı 7. maddesine göre; "*Taraflardan her biri, söz konusu verilerin doğrudan doğruya okunabilir ve anlaşılabilir nitelikte olup olmadığına bakılmaksızın, bilgisayar verilerine yeni veriler ilave etme ve bilgisayar verilerini değiştirme, silme veya erişilmez kılma ve böylece orijinal verilerden farklı veriler meydana getirme fiilinin, söz konusu farklı verilerin hukuki açıdan orijinal veriler gibi değerlendirilmesi amacıyla, kasıtlı olarak ve haksız şekilde yapıldığında kendi ulusal mevzuatı kapsamında cezai birer suç olarak tanımlanması için gerekli olabilecek yasama işlemlerini ve diğer işlemleri yapacaktır. Taraflar, bu gibi durumlarda cezai sorumluluğun ortaya çıkmasını, hile veya benzeri bir sahtekârlık niyetinin mevcut olması şartına bağlayabilirler.*"

Anılan sözleşmenin açıklayıcı raporunda,¹¹⁵ maddenin amacının fiziki belgelerle ilgili sahteciliğe paralel bir suç tesis etmek olduğu belirtilmiştir. Sözleşmenin bu maddesi, elektronik verilere ilişkin sahtecilik eylemlerine ilişkin olarak taraf devletlere, ulusal mevzuatları bakımından belirtilen fiillerin suç

¹¹⁴ Yar. CGK, E. 2017/11-1122, K. 2020/381, 29.09.2020, (UYAP).

¹¹⁵ Bkz. Explanatory Report to the Convention on Cybercrime, <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/185.htm>, erişim tarihi: 19.06.2020.

sayılarak cezai yaptırıma tabi tutulması için gereken her türlü işlemin yapılması yönünden yükümlülük getirmektedir. 765 sayılı TCK'nın 525/c maddesine göre; *"Hukuk alanında delil olarak kullanılmak maksadıyla sahte bir belgeyi oluşturmak için bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutan bir sisteme, verileri veya diğer unsurları yerleştiren veya var olan verileri, diğer unsurları tahrif eden kimseye bir yıldan üç yıla kadar, tahrif edilmiş olanları bilerek kullananlara altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir."* Bu hükmün getiriliş amacı, fiziki belgelerde yapılan sahteciliğe paralel bir suç tipini elektronik ortamda yapılabilecek sahtecilik fiilleri için de tesis etmek idi.¹¹⁶

Madde gerekçesinde bu düzenlemeye ilişkin olarak; *"Düzenlemeyle bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutan bir sistem marifetiyle sahtecilik yapılmasının cezalandırıldığı ve suçun maddi unsurunun gerçeğe uygun olmayan bilgi veya diğer unsurları sisteme yerleştirmek veya var olan verileri ve diğer unsurları tahrif etmek, tahrif edilmiş olanları bilerek kullanmak olduğu"* belirtilmiştir. Gerekçede ayrıca; suçun seçimlik hareketli olduğu, failin bu eylemi sahte bir belgeyi oluşturmak üzere gerçekleştirmesi gerektiği hususu yani özel bir kast aranacağı belirtildikten sonra suçun oluşması için gerçeğe aykırı bilgi ve unsurları sisteme yerleştirmek veya var olan veri veya unsurları tahrif etmenin yeterli olduğu ve tahrif edilmiş bilgi ve unsurları kullanmanın da suç teşkil ettiği belirtilmiştir. 765 sayılı TCK'daki bu düzenlemenin karşılığına 5237 sayılı TCK'da yer verilmemiştir. Ayrıca madde gerekçesinde ve meclis tutanaklarında, yeni TCK'da bu tür bir düzenlemeye yer verilmeme nedenine ilişkin bir gerekçeye de rastlanılmamaktadır.

---

¹¹⁶ Arslan ve Baştürk, "Belgede Sahtecilik Suçunun Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler," 195-218-219.

VI. ELEKTRONİK BELGE İLE İLGİLİ MEVZUATIMIZDA YER ALAN DÜZENLEMELER

5070 sayılı Kanun'un "Güvenli elektronik imzanın hukuki sonucu ve uygulama alanı" başlığını taşıyan 5. maddesinde; "güvenli elektronik imzanın elle atılan imzayla aynı sonucu doğuracağı" hükmü yer almaktadır. Belge kavramının tanımının yapıldığı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 199. maddesinde; "Uyuşmazlık konusu vakıaları ispata elverişli yazılı veya basılı metin, senet, çizim, plan, kroki, fotoğraf, film, görüntü veya ses kaydı gibi veriler ile elektronik ortamdaki veriler ve bunlara benzer bilgi taşıyıcıları bu Kanun'a göre belgedir." hükmü düzenlenmiştir. Anılan Kanununun 205 inci maddesindeyse "Usulüne göre güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik veriler, senet hükmündedir. Hâkim, mahkemeye delil olarak sunulan elektronik imzalı belgenin, güvenli elektronik imza ile oluşturulmuş olup olmadığını resen inceler." şeklindeki düzenleme yer almaktadır. HMK'nın 445/2. maddesine göre; "Elektronik ortamda, güvenli elektronik imza kullanılarak dava açılabilir, harç ve avans ödenebilir, dava dosyaları incelenebilir. Bu Kanun kapsamında fiziki olarak hazırlanması öngörülen tutanak ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda hazırlanabilir ve gönderilebilir. Güvenli elektronik imzayla oluşturulan tutanak ve belgeler ayrıca fiziki olarak gönderilmez, belge örneği aranmaz". Bu hükümlerden hareketle, imza doğrulama verisini ve imza sahibinin hüviyetine ilişkin bilgileri birbirine bağlayan elektronik sertifikaya dayanan elektronik verilerin hukuki hüküm ifade eden belge niteliğini haiz olacağı ifade edilebilir.¹¹⁷ Başka bir ifadeyle, bu düzenlemeler gözetildiğinde, güvenli elektronik imzayla imzalanmış elektronik belgelerin de yasal anlamda belge olarak kabul edildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

¹¹⁷ Erturgut, *Medeni Usul*, 123-124; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 248; Gözel, *Elektronik Belge*,197.

Türk Ticaret Kanunu'na göre, tacirler güvenli elektronik imza vasıtasıyla e-fatura düzenleyebilmektedirler.¹¹⁸ Aynı Kanunda, tacirler arasındaki bazı işlemlerin güvenli elektronik imza vasıtasıyla kayıtlı elektronik posta (KEP) sistemiyle yapılacağı düzenlenmiş ve bu verilere belge vasfı verilmiştir.¹¹⁹ 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 38/A-1 maddesinde, *"Her türlü ceza muhakemesi işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kullanılır. Bu işlemlere ilişkin her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır."* şeklindeki hüküm yer almaktadır. Maddenin 5. fıkrasında ise elektronik imzalı belgenin elle atılan imzayı içeren belgeyle çelişmesi durumunda güvenli elektronik imzalı belgenin geçerli kabul edileceği hususu vurgulanmak suretiyle elektronik imzalı belgelere üstünlük tanınmıştır.¹²⁰

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun *"Elektronik ortamdaki kayıtlar ve elektronik cihazla belge düzenleme"* başlığını taşıyan mükerrer 242.maddesine göre (Ek:28.08.1991-3762/3); *Elektronik cihazlarla düzenlenen belgeler ile özel cihazlardan çıkarılan pulları ihtiva eden belgeler, bu Kanun hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş belge hükmündedir."* Aynı maddenin ikinci fıkrasında elektronik defter, elektronik belge ve elektronik kayıt kavramları tanımlanmıştır. Bu maddenin son fıkrasıyla verilen yetki uyarınca da Maliye Bakanlığı, çıkarmış olduğu tebliğlerle bu belgelerin güvenli elektronik imzayla imzalanmaları zorunluluğunu getirmiştir.¹²¹

6572 Sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6. maddesiyle Noterlik Kanunu'na eklenen 198/A

---

¹¹⁸ Gözel, *Elektronik Belge*,196.

¹¹⁹ Arslan ve Baştürk, "Belgede Sahtecilik Suçunun Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler," 213.

¹²⁰ Gözel, *Elektronik Belge*,195.

¹²¹ Arslan ve Baştürk, "Belgede Sahtecilik Suçunun Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler," 213.

maddesinde; Kanunda öngörülen noterlik işlemlerinin elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabileceği ve güvenli elektronik imzayla imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çelişmesi hâlinde noterlerin kullandığı bilişim sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belgenin esas alınacağı belirtilmek suretiyle güvenli elektronik imzayla imzalanmış belgenin ıslak imzalı belgeyle eşdeğerde olduğu kabul edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "*Bilgi ve belge isteme hakkı, bilgi ve belgelerin Kuruma verilme usulü*" başlıklı 100. maddesine göre; "*Elektronik ortamda hazırlanacak bilgi ve belgeler adli ve idari makamlar nezdinde resmi belge olarak geçerlidir*". 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 3. maddesinin d bendine göre belge; "*Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve videokaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını*" ifade eder. Kanaatimizce tüm bu yasal düzenlemeler bağlamında, güvenli elektronik imzayla imzalanmış elektronik ortamdaki veriler belge olarak kabul edilmiş olup bu verilerde yapılacak olan sahtecilik fiilleri ayrı bir düzenlemeye gerek kalmadan TCK anlamında belge olarak kabul edilebileceklerdir.

Yukarıda yer verilen mevzuattaki düzenlemeler uyarınca elektronik imzayla imzalanmış elektronik ortam verilerinin belge olarak kabul edilmesi, hatta 6352 sayılı Kanun'un 95. maddesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na eklenen 38/A maddesinde UYAP ortamındaki elektronik imzalı belgenin elle atılan imzayı içeren belgeyle çelişmesi hâlinde UYAP'ta kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belgenin geçerli kabul

edileceğinin vurgulanması¹²²ve kanun koyucunun e-belgede sahtecilik konusunda özel bir düzenlemeye gitmemesi hususları birlikte değerlendirildiğinde elektronik ortamdaki verilerin TCK anlamında belge olarak kabul edilmesi gerektiği ve sahtecilik suçunu düzenleyen ceza maddelerinin e-belgede sahtecilik hâlinde de uygulanabileceği sonucuna ulaşılır.¹²³ Kanaatimizce kanun koyucu, bilinçli olarak kavramı sınırlandırmamak ve ortaya çıkacak yeni durumlarında her defasında ayrı bir düzenlemeye gerek kalmaksızın bu kapsamda değerlendirilmesini temin amacıyla belgenin tanımını yapmamıştır. Bu durum da kanun koyucunun belge kavramını daraltmak istemediğini göstermektedir.

---

¹²² "Yukarıda mahkemesi ve esas/karar sayıları yazılı dava dosyasının temyiz incelemesi sırasında fiziki dosyada ıslak imzalı gerekçeli kararın hüküm fıkrasındaki " ...harç, vekalet ücretleri ve masraflara ilişkin paragraflarda miktar yazıldığı, ancak UYAP ortamında kayıtlı elektronik imzalı gerekçeli kararda " ...harç, vekalet ücretleri ve masraflara ilişkin paragraflarda miktar yazılmadığının anlaşılması üzerine mahkemenin UYAP ortamında kayıtlı gerekçeli kararının yazıya dökülmesi suretiyle yapılan incelemede; Mahkemece fiziki dosyada bulunan ıslak imzalı gerekçeli kararın hüküm fıkrasındaki " ...harç, vekalet ücretleri ve masraflara ilişkin paragraflarda miktar yazıldığı, ancak UYAP ortamında kayıtlı elektronik imzalı gerekçeli kararda " ...harç, vekalet ücretleri ve masraflara ilişkin paragraflarda miktar yazılmadığı anlaşılmıştır. HMK.nun 445. Maddesi ile HMK.nun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğe göre elektronik ortamda saklanan UYAP kayıtları asıldır. Mahkemece fiziki dosyada ıslak imzalı gerekçeli kararın hüküm fıkrasındaki " ...harç, vekalet ücretleri ve masraflara ilişkin paragraflarda miktar yazıldığı halde UYAP ortamında kayıtlı elektronik imzalı gerekçeli kararda " ...harç, vekalet ücretleri ve masraflara ilişkin paragraflarda miktar yazılmaması HMK.nun 445. Maddesi ile HMK.nun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğe aykırı olup, belgelendirmeyi bozucu nitelikte olup, bu şekilde oluşturulan kararın bozulması gerekmektedir."Yar. 9. HD, E. 2014/22770, K. 2015/33762, 30.11.2015, (UYAP).

¹²³ Taşdemir, Belgelerde Sahtecilik, 296.

VII. ELEKTRONİK BELGELERDE SAHTECİLİK SUÇUNUN KANUNİLİK İLKESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Kanunilik ve Belirlilik İlkeleri

Suçta ve cezada kanunilik ilkesi, suç sayılan fiillerin ve bunların işlenmesi halinde uygulanacak yaptırımların kanun tarafından önceden açık olarak belirlenmesini ifade etmektedir.¹²⁴ 1982 Anayasasının 38. maddesi ve TCK'nın 2. maddesinde bu ilkeye yer verilmiştir. Anayasa'nın 38. maddesine göre; "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mâhkumiyetinin sonuçları konusunda da bu hüküm uygulanır. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur." TCK'nın 2. maddesindeki düzenlemeye göre ise "Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz." Bu ilke uyarınca "kanunsuz suç ve ceza olmaz. Fiil önceden kanunda suç olarak düzenlenmemişse bunun suç olarak kabulü olanaklı değildir. Ayrıca suçun cezası ve türünün de kanunda açıkça yazılmış olması gereklidir.¹²⁵ Bu suretle "kanunilik ilkesi", bireyin hak ve özgürlüklerinin korunmasının güvencesini oluşturmaktadır.¹²⁶

Ceza hukukunun güvence fonksiyonunu yerine getirebilmesi için kanunda yer alan suç tanımlarının açık olması

¹²⁴ Veli Özer Özbek, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2020), 65-66; Mahmut Koca ve İlhan Üzülmez, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2020), 55; İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2020), 122-123.

¹²⁵ Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 122-123; Özbek, Doğan ve Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 66.

¹²⁶ Koca ve Üzülmez, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 55.

gerekmektedir. Bu durum, belirlilik ilkesi olarak adlandırılmaktadır. Bunun anlamı hangi insan davranışlarının suç olarak kabul edildiğinin ve bu fiiller için öngörülen yaptırımların kanunda açıkça ve hiçbir tereddüde yer vermeyecek şekilde gösterilmesidir.¹²⁷ Bu ilke TCK'nın 2. maddesinde, "*Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilmez ve güvenlik tedbiri uygulanmaz*" ifadeleriyle yer bulmuştur. Anılan ilke uyarınca belirli bir kanuna sadece atıf yapıp soyut ifadeler kullanılarak suç ve ceza ihdası kabul edilemez. Kanun koyucunun suçları düzenleyen hükümlerin tanımlarını açıkça göstermesi gerekmektedir. Tereddüde yer verecek şekilde farklı anlamlar içeren, belirsiz ve gereğinden kapsamlı ifadeler kullanılmamalıdır.¹²⁸

Bu iki ilke çerçevesinden resmi belgede sahtecilik suçuna baktığımızda, anılan suçun, TCK'nın 204. maddesinde¹²⁹ suçta ve cezada kanunilik ve belirlilik ilkelerine uygun bir şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır. Zira bir fiilin anılan suçu oluşturması için gerçekleştirilmesi gereken hareketlerin ve bu hareketlere uygulanacak yaptırımların maddede açıkça ve tereddüde yer bırakmayacak şekilde gösterildiği görülmektedir. Bu bağlamda kâğıt ya da herhangi bir maddi varlığı bulunan

---

¹²⁷ Özbek, Doğan ve Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 70; Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 132-133; Koca ve Üzülmez, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 58.

¹²⁸ Koca ve Üzülmez, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 58.

¹²⁹ TCK Madde 204"(1) *Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*

(2) *Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmi bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisi üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*

(3) *Resmi belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması hâlinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır."*

nesne üzerinde gerçekleştirilebilen seçimlik hareketlerin dijital ortamda elektronik veriler yoluyla gerçekleştirilmesi halinde de kanaatimizce sayılan ilkelere uygun bir fiil söz konusu olmaktadır. Zira maddede belirlenen seçimlik hareketlerin bu kez elektronik ortamda gerçekleştirilmesi söz konusudur. TCK'nın 204. maddesinde, *“Resmi bir belgenin sahte olarak düzenlenmesi, gerçek bir belgenin başkalarını aldatacak şekilde değiştirilmesi, belgenin gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi veya sahte resmi belgenin kullanılması”* fiillerinden bahsedilmiş, ancak bu hareketlerin üzerinde gerçekleştirileceği resmi belgenin maddi cisimlerle sınırlandırılması yoluna gidilmemiştir. Dolayısıyla, Kanunda belirtilen seçimlik hareketlerin üzerlerinde gerçekleştirildiği unsurlar anılan kanun maddesinde sınırlandırılmamış olduğundan bu hareketlerin elektronik ortamda elektronik belgeler üzerinde gerçekleştirilmesi durumunda da suçun oluştuğunun kabulü gerektiği kanaatindeyiz. Örneğin daha önce kâğıt üzerinde düzenlenen işe giriş bildirgesi, bu kez aynı tipiklik içeren hareketlerle elektronik ortamda düzenlenmektedir. Bu durumda elektronik işe giriş bildirgesinin, salt kâğıt ya da maddi varlığı bulunan bir cisim üzerine değil de elektronik ortamda aynı bilgileri içerir ve aynı hukuki sonucu doğuracak mahiyette düzenlenmesi fiilinin kanunilik ve belirlilik ilkelerine uygun bulunmadığını ileri sürmek yerinde bir kabul değildir. Buradaki tek fark bu hareketlerin kâğıt ya da maddi varlığı bulunan bir nesne üzerinde değil de elektronik ortamda elektronik verilerin kullanılması yoluyla gerçekleştirilmesidir. Kanaatimizce güvenli elektronik imzayla imzalanmış belgelerin yasal anlamdaki belge kavramına dâhil olduğu kabul edildiğinde bunların sahtecilik suçlarının konusu olarak değerlendirilmesi halinde açıklanan bu ilkelere aykırılık söz konusu olmamaktadır. Gerçekten de unsur, işlev ve doğurduğu hukuki sonuçlar itibariyle klasik anlamdaki belgelerden farkı bulunmayan elektronik belgeler üzerinde gerçekleştirilen sahtecilik fiillerinin, TCK'daki belgede sahtecilik suçlarının

konusunu oluşturduğunun kabulünün ne kanunilik ne de belirlilik ilkesine aykırılığı söz konusu olur.¹³⁰

B. Yorum ve Kıyas Yasağı

TCK'nın 2. maddesinin 3. fıkrasında kıyas yasağı ve yorum düzenlenmiştir. Buna göre; "*Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.*"

Yorum, "*bir kanun hükmünün anlamını, kanun koyucunun gerçek iradesini ortaya koymaya yönelik fikri bir faaliyettir*".¹³¹ Burada kanunda mevcut olan bir kuralın ne anlama geldiğine¹³² ve kanun koyucunun bu kuralı ihdas etmekteki iradesinin ne olduğuna ilişkin düşünsel bir faaliyet söz konusu olmaktadır. Ceza hukukunda kıyas yasağı bulunmasına karşın yorum kabul edilmektedir. Başka bir ifadeyle ceza hukukunda, bir kanun hükmünün ne anlama geldiği ve kapsamının tayini bakımından yorum yapılabilir. Yorumlama sırasında; kanun hükmünün lafzından, kanunun hazırlık çalışmalarından, sistematüğinden, düzenlenen hukuk kurumunun tarihçesinden, mukayeseli hukuktaki düzenlemeler ve hukukun genel ilkelerinden yararlanılabilir¹³³.

Yorum sonucunda kanun metninin anlamı açıklığa kavuşturuluyorsa açıklayıcı yorum, anlam daraltılıyorsa daraltıcı yorum, genişletiliyorsa genişletici yorum söz konusu olmaktadır¹³⁴. Ayrıca yorum, kanunun kelime ve ifadelerine göre

¹³⁰ Tekin, "Resmi Belgede Sahtecilik," 94-95; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 252-253; Gözel, *Elektronik Belge*, 189.

¹³¹ Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 134.

¹³² Özbek, Doğan ve Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 69.

¹³³ Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 135.

¹³⁴ Özbek, Doğan ve Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 117-118; Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016), 119 vd.

yapılan mantıki yapıcı metod ve kanun metninin önemini kabul etmekle birlikte kanunun amacına önem veren amaçsal (teleolojik) metod kullanılarak yapılabilir.¹³⁵ Yorumlama yapılırken kanun koyucunun iradesini göz önüne alan yoruma sübjektif teori, kanunun iradesini göz önünde tutarak yorumlama yapılmasına ise objektif teori denilmektedir.¹³⁶ Çoğu zaman kanunun, kanun koyucunun öngöremediği durumlara da uygulanması gerekebilmektedir. Bu durumlar kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ortaya çıkmaktadırlar. Bu nedenle kanaatimizce, kanunun sonradan ortaya çıkacak durumlar açısından da uygulanabilirliğini sağlamak açısından objektif teori esas alınarak yorum yapılması gerekmektedir.¹³⁷

Kıyas, "*bir olaya ilişkin hukuk kuralının, kanun tarafından düzenlenmemiş benzer bir olaya uygulanması*"¹³⁸ demektir. Başka bir ifadeyle kanunda açık bir yazılı hüküm bulunmayan yani suç olarak düzenlenmemiş bir fiil hakkında kanunda suç olarak düzenlenmiş bulunan benzer başka bir fiile ilişkin hükmün uygulanmasıdır".¹³⁹ Bu şekilde, kanunun bir normuna dayanılarak kanununda düzenlenmemiş bulunan başka bir norm meydana getirilmektedir.¹⁴⁰ Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere, kıyas; kanunda hakkında düzenleme yapılmamış olan bir eylemin cezalandırılmasına yönelik olup bunun kanunilik ilkesine aykırılık içerdiği söylenebilir. Medeni hukuk uygulamasının aksine ceza hukukunda, hâkime kanunda bulunan boşlukları doldurma yetkisi, kanunu tamamlama yetkisi verilmemiştir. Kıyas yasağı kanunların sadece ceza içeren

¹³⁵ Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 122.

¹³⁶ Özbek, Doğan ve Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 117; Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 119.

¹³⁷ Aynı görüşte; Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 120.

¹³⁸ Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 123; Koca ve Üzülmez, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 61.

¹³⁹ Özbek, Doğan ve Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 69.

¹⁴⁰ Koca ve Üzülmez, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 61.

hükümleri bakımından söz konusu olabilir.¹⁴¹ Yorumla kıyas farklı kavramlardır. Yorum mevcut olan kuralın anlamının ortaya çıkarılması, kıyas ise norm boşluğunun başka normlara bakarak doldurulmasıdır.¹⁴² Kanunilik ilkesi karşısında, elektronik ortamdaki belgelerin ceza hukuku korumasından yararlanmalarının ancak onlara "belge" niteliğinin tanınmasıyla mümkün olabileceği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bilindiği gibi TCK'da düzenlenmiş bulunan belgede sahtecilik suçlarının konusunu "belge" oluşturmaktadır. Bu bağlamda, elektronik belgenin TCK anlamındaki belge kavramının kapsamına girip girmediğinin belirlenmesi gerekmektedir. Kanun koyucu tarafından belgenin tanımı yapılmamış ve kapsamı da belirlenmemiştir. Yargıtay'ın genişletici yorum yöntemini kullanarak benzer olaylara ilişkin çözüm getirdiği durumlar bulunmaktadır. Örneğin 765 sayılı TCK döneminde enerjinin hırsızlık suçu bakımından mal sayılıp sayılmayacağı konusu uzun süre tartışılmıştır. Bu tartışmalar özellikle elektrik enerjisi üzerine yoğunlaşmıştır. 765 sayılı TCK'da hırsızlık suçunun düzenlenmiş olduğu 491 vd. maddelerinde enerjinin taşınabilir mal kavramına dâhil olup olmadığına ilişkin bir hüküm bulunmamaktaydı. Elektrik enerjisi ilk kez 1991 yılında 3756 sayılı yasa ile 765 sayılı TCK'da yapılan değişiklik sonrasında mal sayılmıştır. Ancak enerjinin açıkça hırsızlık suçuna konu olabileceğine ilişkin 1991 yılındaki bu yasal düzenleme yapılmadan evvel de Yargıtay'ın elektrik hırsızlığı ve telefon hattından saplama yaparak konuşma yapılması şeklindeki eylemleri genişletici yorum metoduyla hırsızlık suçu kapsamında değerlendirdiği görülmektedir.

"Görüşmeler sırasında Ceza Hukukunda kıyasın caiz olmadığı toplumun değer yargılarına göre, yasada açıklık olmadığı halde bir

¹⁴¹ Özbek, Doğan ve Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 70.

¹⁴² Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 123.

eylemin suç sayılamayacağı ileri sürülmüşse de çoğunluk olayda kıyas yoluna başvurulmadığı yukarıda da açıklandığı üzere genişletici yorum yapıldığı, buna da ceza da cevaz bulunduğu, genişletici yorum yoluna başvurulurken toplumun değer yargılarından yararlanılabileceği gerekçesiyle bu görüşlere katılmamıştır.

Burada genişletici yorum, T.C.Y.'nin 491. maddesinin kapsamı dışında bir eylemi madde kapsamına dâhil etmek değil, esasen maddenin içinde mündemiç bulunan ve zamanın teknolojik gelişmeleri ile ekonomik değeri olan her türlü şeyin sahibinin rızası dışında kullanılması eylemlerinin de T.C.Y.'nin 491. maddesinin kapsamında olduğunu açıklığa kavuşturılmaktan ibarettir.¹⁴³

¹⁴³ Yar. 6. CD, 7080/8497, 06.11.1990; "Türk Ceza Kanunu'nun 491. maddesinin 1. fıkrasında hırsızlık şöyle tarif edilmiştir: "Her kim, diğerinin taşınabilir malını rızası olmaksızın faydalanmak için bulunduğu yerden alırsa, altı aydan üç seneye kadar hapsolünür." Bu tanım açısından içtihadı birleştirmenin konusu (taşınabilir mal) ve (bulduğu yerden alma) kavramları yönünden özellik kazanmaktadır. Bu sözler değerlendirilirken kuşkusuz (zilyetlik) ve (mamelek) kavramlarının dikkate alınmaları zorunludur. İctihadı birleştirmeye esas tutulan kararlarda sözü edilen olayların ortak özelliği, herhangi bir kişiye ait telefon hattından saplama yapmak suretiyle hat alıp sanığın kendisine ait telefon makinası ile rıza olmaksızın konuşma sağlaması keyfiyetidir. Ceza Genel Kuruluna intikal eden diğer bir olayda ise sanıkların kendi evlerinde kurdukları özel telefon santralleri ile Tarabya santrallerini kullanarak kaçak milletlerarası konuşmalar yapılmasını sağlamaları söz konusu edilmiştir. Bu olayların Türk toplumunun değer yargılarına tamamen ters düştüğü, ahlâka ve hukuka aykırı sonuçlar doğurduğu tartışmasızdır. Türk Ceza Kanununun 491. maddesinin ilk fıkrasındaki unsurlar genişletici yoruma tabi tutulduğunda yukarıda özetlenen eylemleri kapsamına aldığı kabulü gerekli görülmüştür. Zira yorumda toplumun değer yargıları ve teknolojinin gerisinde kalınmaz.

Görüşmeler sırasında Ceza Hukukunda kıyasın caiz olmadığı toplumun değer yargılarına göre, yasada açıklık olmadığı halde bir eylemin suç sayılamayacağı ileri sürülmüşse de çoğunluk olayda kıyas yoluna başvurulmadığı yukarıda da açıklandığı üzere genişletici yorum yapıldığı, buna da ceza da cevaz bulunduğu, genişletici yorum yoluna başvurulurken toplumun değer yargılarından yararlanılabileceği gerekçesiyle bu görüşlere katılmamıştır.

Burada genişletici yorum, T.C.Y.'nin 491. maddesinin kapsamı dışında bir eylemi madde kapsamına dâhil etmek değil, esasen maddenin içinde mündemiç bulunan

Kanaatimizce, belge kavramının kapsamının belirlenmesi hususu da bir yorum sorunudur. Başka bir ifadeyle bu sorunun çözümü için yorum müessesesinden yararlanılması gerekmektedir¹⁴⁴. Bunun için maddenin yapım çalışmalarına bakıldığında ilk olarak meclis tutanaklarından kanun koyucunun belge kavramını tanımlamamasının nedeninin kavramın daraltılmasından imtina etmek olduğu anlaşılmaktadır.¹⁴⁵ Yine madde gerekçesine göre; “*Her ne kadar belgeden söz edilen durumlarda yazılı bir kâğıdın varlığı gerekli ise de bazı durumlarda belgenin varlığını kabul için yazının kâğıt üzerinde bulunması aranmaz.*” Gerekçedeki bu ifadelerden de kanun koyucunun bu kavramı geniş yorumlama eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.¹⁴⁶ 5237 sayılı TCK’da, mülga 765 sayılı TCK’daki “*yazılı kâğıt*” anlamına gelen “*varaka*” ve “*evrak*” kavramlarının yerine bu terimleri de ihtiva eden ve daha kapsamlı olan “*belge*” kavramının kullanılması suretiyle yapılan değişikliğin de elektronik belgelerin belgede sahtecilik suçları kapsamında değerlendirilmesi yolunda bir düzenlemeye yol

ve zamanın teknolojik gelişmeleri ile ekonomik değeri olan her türlü şeyin sahibinin rızası dışında kullanılması eylemlerinin de T.C.Y.’nin 491. maddesinin kapsamında olduğunu açıklığa kavuşturılmaktan ibarettir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenle, telefon hizmetinden çeşitli usul ve yöntemlerle saptama yapmak suretiyle bedelsiz ve kaçak yararlanmanın, Türk Ceza Kanunu açısından hırsızlık fiilini oluşturacağına, ilk görüşmede üçte ikiyi geçen çoğunlukla karar verildi.” Yar. İç. Bir. K. 06.04.1990, 2/3. (Kubilay Taşdemir ve Ramazan Özkepir, Belgelerde Sahtecilik Mala Karşı Suçlar ve Bilişim Alanında Suçlar, (Ankara: Adil Yayınevi, 1999), 340-341; Yar. 6. CD, 11622/2870, 5.4.1983; Yar. 6. CD, 2676/3603, 25.4.1983. (Kubilay Taşdemir ve Ramazan Özkepir, Mala Karşı Suçlar, (Ankara: Gen Matbaacılık, 1993), 133.

¹⁴⁴ Bkz. Aynı görüşte Dülger, *Elektronik Belge*,175.

¹⁴⁵ TBMM Adalet Komisyonu’nda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun görüşülmesi esnasında, belgenin tanımına ilişkin tartışmalar yapılmış, ancak kavramın tanımlanmasının bir süre sonra uygulamaya dar gelebileceği düşüncesi ile tanımı yapılmamıştır. (Bkz. **Meclis tutanakları**)

¹⁴⁶ Gözel,*Elektronik Belge*,145; Gökhan Güler, “Resmi Belgede Sahtecilik Suçu” (Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Ankara, 2018), 21.

açtığı ifade edilebilir¹⁴⁷. 765 sayılı TCK'nın 525/c maddesine benzer bir düzenlemeye 5237 sayılı TCK'da yer verilmemiş olmasının nedeninin de mevcut düzenlemelerin elektronik belgelerin TCK anlamında belge sayılması için yeterli görülmesi olduğu ileri sürülebilir. Bunların yanında belgede sahtecilik suçlarının ihdas amacı kamu güvenine mazhar olan belgeleri, yapılacak her türlü hukuka aykırı saldırıya karşı korumaktır.¹⁴⁸ Klasik anlamdaki belgelerle aynı unsurları içeren ve aynı fonksiyonu ifa eden elektronik belgelere de kamunun güven duyduğu ifade edilebilir. Tüm bu hususlar gözetildiğinde, kanaatimizce, elektronik belgelerin TCK anlamındaki belge kavramının kapsamına dâhil olduğu sonucuna ulaşılabilir.¹⁴⁹ Hukukun genel ilkeleri ve sosyolojik gerçekler gözetildiğinde de ayrıca yasal bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaksızın genişletici yorum metoduyla elektronik belgelerin, belgede sahtecilik suçlarına konu olan belge kavramına dâhil olarak değerlendirilmesi bakımından engel bir durumun olmadığı kanaatindeyiz¹⁵⁰.

SONUÇ

Belgeler; sosyal, ekonomik ve hukuki açıdan oldukça büyük bir önemi haizdirler. Bunlar üzerinde gerçekleştirilen sahtecilik fiillerinin kamunun güvenini sarstığı kabul edilerek bu fiiller tarihin her aşamasında ceza kanunlarıyla yaptırım altına alınmıştır. Belgenin, taşınabilir birşey üzerine yazılı olmak, yazanının bilinebilir olması ve hukuki hüküm ifade edecek bir içeriğe sahip olmak unsurlarını içermesi gerekmektedir. Ancak bunu, sadece bilinen anlamıyla kâğıt ya da maddi varlığı olan

---

¹⁴⁷ Dülger, *Elektronik Belge*, 168-169.

¹⁴⁸ Kubilay Taşdemir ve Ramazan Özkepir, *Belgelerde Sahtecilik, Mala Karşı Suçlar ve Bilişim Alanında Suçlar*, (Ankara: Adil Yayınevi, 1999), 98.

¹⁴⁹ Tekin, "Resmi Belgede Sahtecilik," 935; Gözel, *Elektronik Belge*, s.188; Taşdemir, *Belgelerde Sahtecilik*, 247 vd.

¹⁵⁰ Dülger, *Elektronik Belge*, 175.

şeyler üzerine yazılan yazıyla sınırlandırmamak gerektiği ifade edilmelidir.

Elektronik belge, elektronik ortamda sayısal olarak kodlanmış olarak bulunan elektronik verileri ifade etmektedir. Elektronik sertifikayı içeren elektronik yazı, hukuken sonuç doğurmaya elverişli belge niteliğini kazanacaktır. Yalnızca güvenli elektronik imza içeren yazılar yasal anlamda belge olarak kabul edilebilir. “Elektronik İmza” el yazısıyla imzanın (ıslak imza) istisnası olmayıp alternatifidir. Mevzuatta belirtilen istisnai durumlar dışında ıslak imzayla gerçekleştirilebilecek her türlü işlem güvenli elektronik imzayla da gerçekleştirilebilir.

Elektronik belgenin TCK bakımından belge olarak kabul edilip edilmeyeceği hususu tartışmalıdır. Konuya ilişkin olarak Yargıtay uygulamaları da yerleşmiş değildir. 5070 sayılı Kanun’un 16 ve 17. maddelerinde elektronik ortamda düzenlenen sahte belgelerden değil izinsiz imza oluşturulması ve sertifikada sahtecilik yapılması eylemlerinden bahsedilmektedir. Dolayısıyla bu kanun maddeleri sahte e-belge düzenlenmesi ve kullanılması hâlinde uygulanamayacaktır. TCK’nın 244. maddesinin 2. fıkrasıysa, verinin sahte olarak oluşturulmasına ilişkin olmayıp bu madde, “elektronik verilerin bozulması, yok edilmesi, erişilmez hale getirilmesi veya değiştirilmesi” gibi fiilleri düzenlemiştir. Burada veri olarak tanımlanan elektronik belge niteliğine sahip olmayan elektronik veriler olduğundan maddenin e-belgede yapılan sahtecilik eylemlerinde uygulanabilmesi olanaklı değildir.

Güvenli elektronik imzayla imzalanmış bir belgenin TCK’nın aradığı anlamda belge olarak kabul edilmesine engel hiçbir durum yoktur. Güvenli e-imzayla imzalanıp nitelikli sertifikayla “onaylanmış” bulunan elektronik veri, bütün unsurlarını içerdiğinden bunları belge olarak değerlendirdiğimizde ne kıyas yasağının ne de suç ve cezada kanunilik ve belirlilik ilkelerinin ihlal edilmesi gibi bir durumun

söz konusu olmadığı açıktır. Yürürlükteki mevzuat gözetildiğinde, yalnızca güvenli elektronik imzalı elektronik belgelerin TCK'da düzenlenmiş bulunan belgede sahtecilik suçlarına konu olması olanaklıdır. Kanaatimizce, unsur, işlev ve doğrudukları hukuki sonuçlar itibariyle klasik anlamdaki belgelerden farkı bulunmayan elektronik belgeler üzerinde gerçekleştirilen sahtecilik fiillerinin, TCK'daki belgede sahtecilik suçlarının konusunu oluşturduğunun kabulü gerekmektedir.

Yukarıda yaptığımız açıklamalar, bu bağlamda yer verdiğimiz yasal düzenlemelerle içtihatlar gözetildiğinde nitelikli elektronik imzayla imzalanmış elektronik belgenin, belgenin mevcudiyeti için aranan tüm unsurları haiz olduğundan yeni bir yasal düzenlemeye gerek kalmaksızın TCK anlamındaki belge kavramı içinde değerlendirilmesi ve korunması gerektiğini düşünmekteyiz. Aksi durumda e-belgede yapılan sahtecilik eylemlerinin cezai müeyyidelerinin olmadığı kabul edilmiş olacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, hernekadar yasal düzenlemeye gerek kalmadan bu tür verilerin TCK anlamında belge olarak kabulü gerektiğini savunsak da doktrin ve uygulamadaki bu tereddüt ve tartışmaların uzun süre devam etmesi durumunun, uygulamada ıslak imzalı belgelerle aynı sonucu doğurmalarına rağmen elektronik belgeler üzerinde yapılan sahtecilik fiillerinin cezasız kalmasına neden olacağı ya da TCK'da belgede sahtecilik suçlarının tabi tutulduğu yaptırımlara oranla daha hafif bir yaptırıma tabi tutulmak suretiyle adaletsizliklere yol açacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, ivedilikle bu tür belgelerin de TCK anlamında belge olarak kabulü gerektiği yönünde yasal düzenleme yapılması suretiyle bu konudaki tereddüt ve tartışmaların bir an önce sonuçlandırılması yerinde bir çözüm olarak görülebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, Ayşe Ece. *Medeni Muhakeme Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Değeri*. İstanbul: XII Levha Yayınları, 2013.
- Arıkan, Ayşe Saadet. "Bilgisayar Programlarının Korunması AB. ve Türkiye." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no. 3 (1996): 309-381.
- Arslan, Çetin ve İhsan Baştürk. "Belgede Sahtecilik Suçunun Konusu Olarak Elektronik Ortamdaki Veriler." *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 8, no. 2(2013): 195-219.
- Arslan, Çetin. "Dijital Delil ve İletişimin Denetlenmesi." *Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi* 3, no. 2 (2015): 253 – 266.
- Aslan, Memduh. "Vergilendirmede Elektronik Belgelerin Hukuki Geçerliliklerinin Değerlendirilmesi." *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi* 2, no. 3 (2014): 2-39.
- Artuk, Mehmet Emin, Ahmet Gökçen, Mehmet Emin Alşahin ve Kerim Çakır. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.
- Biçkin, İnci. "Elektronik İmza Kanunu ve Getirdiği Düzenlemeler." *Yargıtay Dergisi* 30, no. 3(2004): 351-361.
- Biçkin, İnci. "Elektronik İmza ve Elektronik İmza ile İlgili Yasal Düzenlemeler." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, no. 63(2006): 109-126.
- Çam, Nihat Bozkurt. "Evrakta Sahtekârlık Suçları." *Ankara Barosu Dergisi*, no. 3(1989): 450-471.
- Çetin, Erol ve Malkoç, İsmail. *Sahtekârlık Suçları, Bilgisayar Suçları, Tebligat Suçları ve İlgili Mevzuat*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1995.
- Doğan, Koray. "Ceza Hukukunda Belge Kavramı." *Ceza Hukuku Dergisi* 5, no. 14(Aralık 2010): 51-66.

- Dülger, Murat Volkan. "Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Elektronik Belge." *Belgede Sahtecilik Ve Vergi Suçları Sempozyumu*, TOBB ETÜ Sosyal Tesisleri Ankara 21-23 Ekim 2019, *Melek Metbaa&Promosyon Hizmetleri*, Ankara 2020:155-182.
- Ekinci, Mustafa ve Sinan Esen. Anlatımlı ve Gerekçeli 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Yer Alan Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar. Ankara: Adalet Yayınevi, 2005.
- Erem, Faruk. *Türk Ceza Hukuku Hususi Hükümler*. Cilt II. Ankara: Ajans-Türk Matbaası, 1962.
- Erem, Faruk. Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler. Cilt IV, Ankara: Seçkin Kitabevi, 1985.
- Erem, Faruk. *Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler*. Cilt II. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1993.
- Erem, Faruk ve Nevzat Toroslu. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Savaş Yayınevi, 1994.
- Erman, Sahir. "Evrakta Sahtekârlık Suçlarında "Varaka" Mefhumu." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 15, no. 1(1949): s.167-197.
- Erman,Sahir.*Sahtekârlık Cürümleri*.İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1952.
- Erman,Sahir.*Sahtekârlık Suçları Ticari Ceza Hukuku – III*.İstanbul: Nazım Terzioğlu Matematik Araştırma Enstitüsü Baskı Atölyesi, 1981.
- Erman, Sahir. *Sahtekârlık Suçları, Ticari Ceza Hukuku Cilt III*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, 1987.
- Erman, Sahir ve Çetin Özek. Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu Güvenine Karşı İşlenen Suçlar TCK. 316-368.İstanbul: Globus Dünya Basımevi,1996.

-
- Erturgut, Mine. "Elektronik İmza Kanunu Bakımından E-Belge ve E-İmza." *Bankacılar Dergisi*, no. 48(2003): 66-79.
- Erturgut, Mine. Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi. Ankara: Yetkin Yayınları, 2004.
- Gökcan, Hasan Tahsin. "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu." *Ankara Barosu Dergisi*, 67, no. 3.(2009): 92-127.
- Gökçen, Ahmet. *Belgede Sahtecilik Suçları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2018.
- Gözel, Arif. "Belgede Sahtecilik Suçlarının Konusu Olarak Belge ve Elektronik Belge." *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5, no. 1(2015): 147-154.
- Gözübüyük, Abdullah Pulat. *Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi*, 3. Cilt. İstanbul: Kazancı Yayınları, 1988.
- Güler, Gökhan. "Resmi Belgede Sahtecilik Suçu." Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, 2018.
- Gündüz, Remzi ve Veysel Gültaş. *Belgelerde ve Faturalarda Sahtecilik Suçları*. Ankara: Bilge Yayınevi, 2013.
- Güngör, Devrim. *Resmi Belgelerde Sahtecilik Suçu*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2010.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2020.
- Koca, Mahmut ve İlhan Üzülmez. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Malkoç, İsmail. *Sahtecilik Suçları ve Mala Karşı Suçlar*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1995.
- Önder, Fatih. "Borçlar Hukuku Açısından Elektronik İmza." Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2007.

- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız.*Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*.Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Özbek, Veli Özer, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız.*Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*.Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2020.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, 2020.
- Özgel, Ahmet."Adli Belge İncelenmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri."*Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, No. 50(Ocak- Şubat 2004): 152-161.
- Soyaslan, Doğan.*Ceza Hukuku Genel Hükümler*.Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Soyaslan, Doğan. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*.Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Taner, Fahri Gökçen. "Özel Belgelerde Sahtecilik Suçları Bağlamında Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanakları (Kağıt Ve Elektronik) Ve Ortaya Çıkan Sorunlar." *Ceza Hukuku Dergisi*,no.35(Aralık 2017):117-148.
- Taşdemir, Kubilay ve Ramazan Özkepir.*Belgelerde Sahtecilik, Mala Karşı Suçlar ve Bilişim Alanında Suçlar*.Ankara: Adil Yayınevi, 1999.
- Taşdemir, Kubilay.*Açıklamalı-İçtihatlı Belgelerde Sahtecilik Suçları*.Ankara: R24 Medya Ltd. Şti.,2019.
- Taşdemir, Kubilay ve Ramazan Özkepir, *Mala Karşı Suçlar*, Gen Matbaacılık, 1993.
- Taşdemir, Kubilay ve Ramazan Özkepir. *Belgelerde Sahtecilik Mala Karşı Suçlar ve Bilişim Alanında Suçlar*, Adil Yayınevi, 1999.
- Tekin, Nurullah. "Resmi Belgede Sahtecilik Suçunda Bazı Özel Durumlar."*Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, no. 19(Ekim 2014):903-941.
- Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem ve Murat Önok. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.

Toroslu, Nevzat. *Ceza Hukuku Özel Kısım*. Ankara: Savaş Yayınevi, 2019.

Yardım, Mehmet Ertan. "Elektronik İmza ve Elektronik İmzanın Medeni Usul Hukukumuzda Etkileri." *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, 2006.

WEB KAYNAKLARI

https://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_Signatures_in_Global_and_National_Commerce_Act#Definitions, erişim tarihi:21.03.2021.

<https://www.lawinsider.com/dictionary/electronic-document>, erişim tarihi: 13.03.2021.

<https://www.lawinsider.com/dictionary/electronic-data>, erişim tarihi: 13.03.2021.

[https://sozluk.gov.tr/?kelime= Bilişim Terimleri Sözlüğü](https://sozluk.gov.tr/?kelime=Bilişim_Terimleri_Sözlüğü), erişim tarihi: 19.06.2020.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü, <http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi:04.06.2020.

<https://sozluk.gov.tr/>, erişim tarihi:20.03.2021.

Explanatory Report to the Convention on Cybercrime, <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/185.htm>, erişim tarihi: 19.06.2020.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0093>, erişim tarihi:15.03.2021.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Elektronik_imza, erişim tarihi:20.03.2021.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Elektronik_imza, erişim tarihi:20.03.2021.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Elektronik_belge, erişim tarihi:20.03.2021.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Dijital_ortam, erişim
tarihi:20.03.2021.

UYAP Bilgi Sistem